



5018 SAYILI
KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU

Gökhan MANAP
Hazine ve Maliye Uzmanı

29.09.2025



5018 İÇERİĞİ



BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç
Kapsam
Tanımlar

İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Maliyesi

Kamu maliyesi
Kamu maliyesinin temel ilkeleri
Hazine birliği

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kaynağının Kullanılmasının Genel Esasları

Mali saydamlık
Hesap verme sorumluluğu
Stratejik planlama ve performans esaslı program bütçe

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanların ve Üst Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu

Bakanlar
Üst yöneticiler

İKİNCİ KISIM

Kamu İdare Bütçeleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Bütçe türleri ve kapsamı
Bütçe ilkeleri

İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu

Merkezî yönetim bütçe kanununun kapsamı ve düzeni
Orta vadeli program ve bütçe hazırlama rehberi
Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması
Merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin sunulması
Merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin görüşülmesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçelerin Uygulama Esasları

Ödeneklerin kullanılması
Ödenek aktarmaları
Merkez dışı birimlere ödenek gönderme
Yedek ödenek
Örtülü ödenek
Kamu yatırım projeleri
Yüklenmeye girilmesi
Ertesi yıla geçen yüklenme
Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler
Bütçelerden yardım yapılması
Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcama Yapılması

Harcama yetkisi ve yetkilisi
Harcama talimatı ve sorumluluk
Giderin gerçekleştirilmesi
Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar
Ön ödeme

BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelirlerin Toplanması

Gelir politikası ve ilkeleri
Gelirlerin dayanakları
Gelirlerin toplanması sorumluluğu
Özel gelirler
Bağış ve yardımlar

ALTINCI BÖLÜM

Faaliyet Raporları ve Kesin Hesap

Faaliyet raporları
Kesin hesap kanunu
Genel uygunluk bildirimi

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşınır ve Taşınmazlar

Taşınır ve taşınmaz işlemleri
Taşınır ve taşınmaz edinme
Taşınır ve taşınmaz satışı
Taşınmaz tahsisi
Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk

DÖRDÜNCÜ KISIM

Kamu Hesapları ve Malî İstatistikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Hesapları

Muhasebe sistemi
Kayıt zamanı
Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi

İKİNCİ BÖLÜM

Malî İstatistikler

Kapsam, temel ilkeler ve kurumsal çevre
Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması
Malî istatistiklerin değerlendirilmesi

BEŞİNCİ KISIM

İç Kontrol Sistemi

İç kontrolün tanımı
İç kontrolün amacı
Kontrolün yapısı ve işleyişi
Ön malî kontrol
Malî kontrol yetkilisinin nitelikleri ve atanması
Malî hizmetler birimi
Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları
Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması
İç denetim
İç denetçinin görevleri
İç denetçinin nitelikleri ve atanması
İç Denetim Koordinasyon Kurulu
İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri

ALTINCI KISIM

Dış Denetim

Dış denetim
Sayıştayın denetlenmesi

5018 İÇERİĞİ



YEDİNCİ KISIM

Yaptırımlar ve Yetkili Merciler

Ödenek üstü harcama
Kamu zararı
Yetkisiz tahsil ve ödeme
Para cezaları ve yetkili merciler
Zamanaşımı

SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Hükümler

Malî yönetim ve kontrol sisteminin denetimi
Kamu idarelerinin sorumluluğu
Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler
Kurumlardan alınacak hasılat payı
Kamu alacaklarının silinmesi

DOKUZUNCU KISIM

Yetki

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük

Yürürlükten kaldırılan hükümler
Ek Maddeler
Yürürlük
Yürütme



BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam ve Tanımlar



Madde 1- Amaç

Kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda,

Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını,

Hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini,

Kamu bütçelerinin hazırlanmasını, uygulanmasını,

Tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolü,

düzenlemektir.



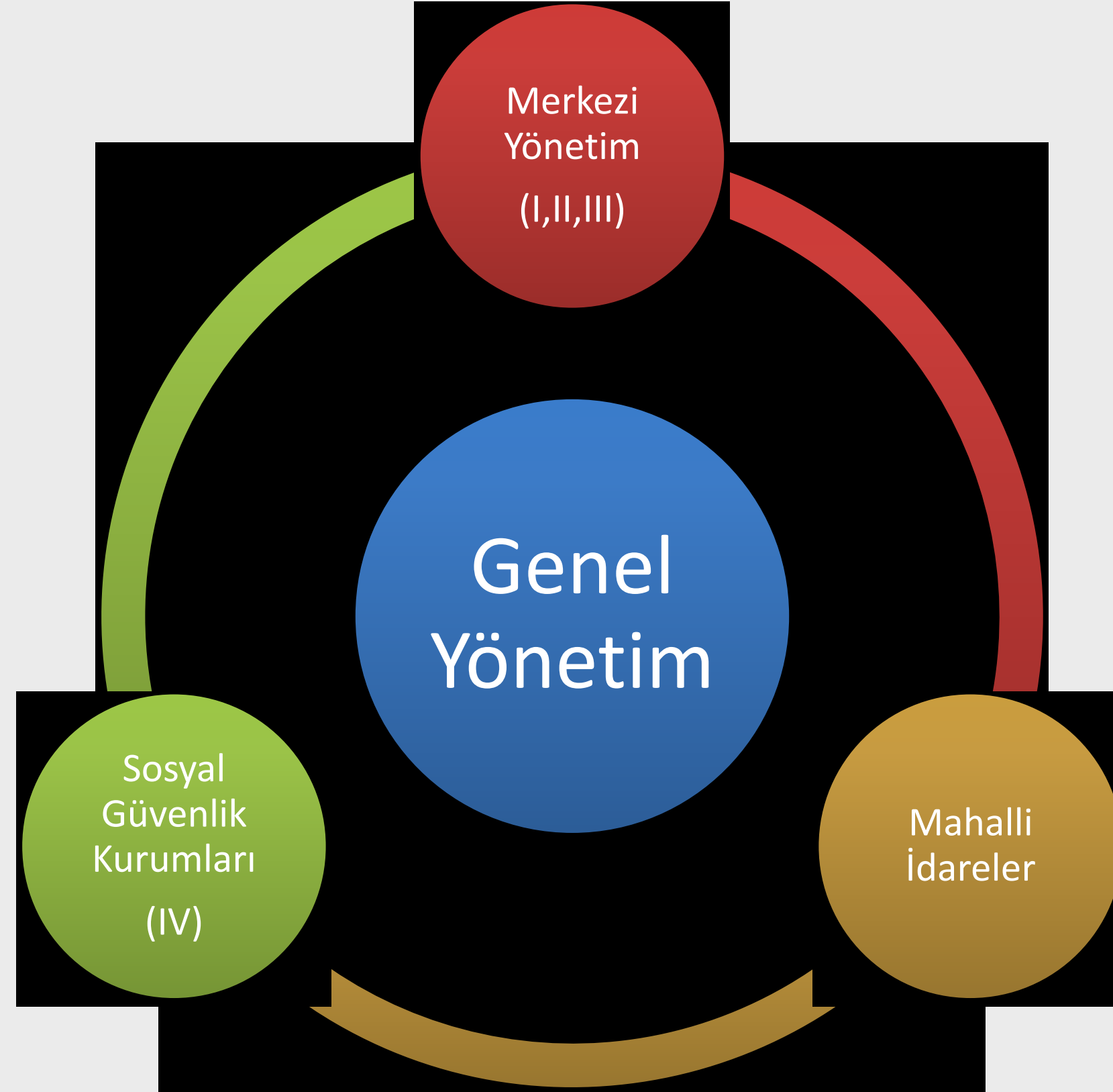
Madde 2- Kapsam

Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan **genel yönetim kapsamındaki** kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.

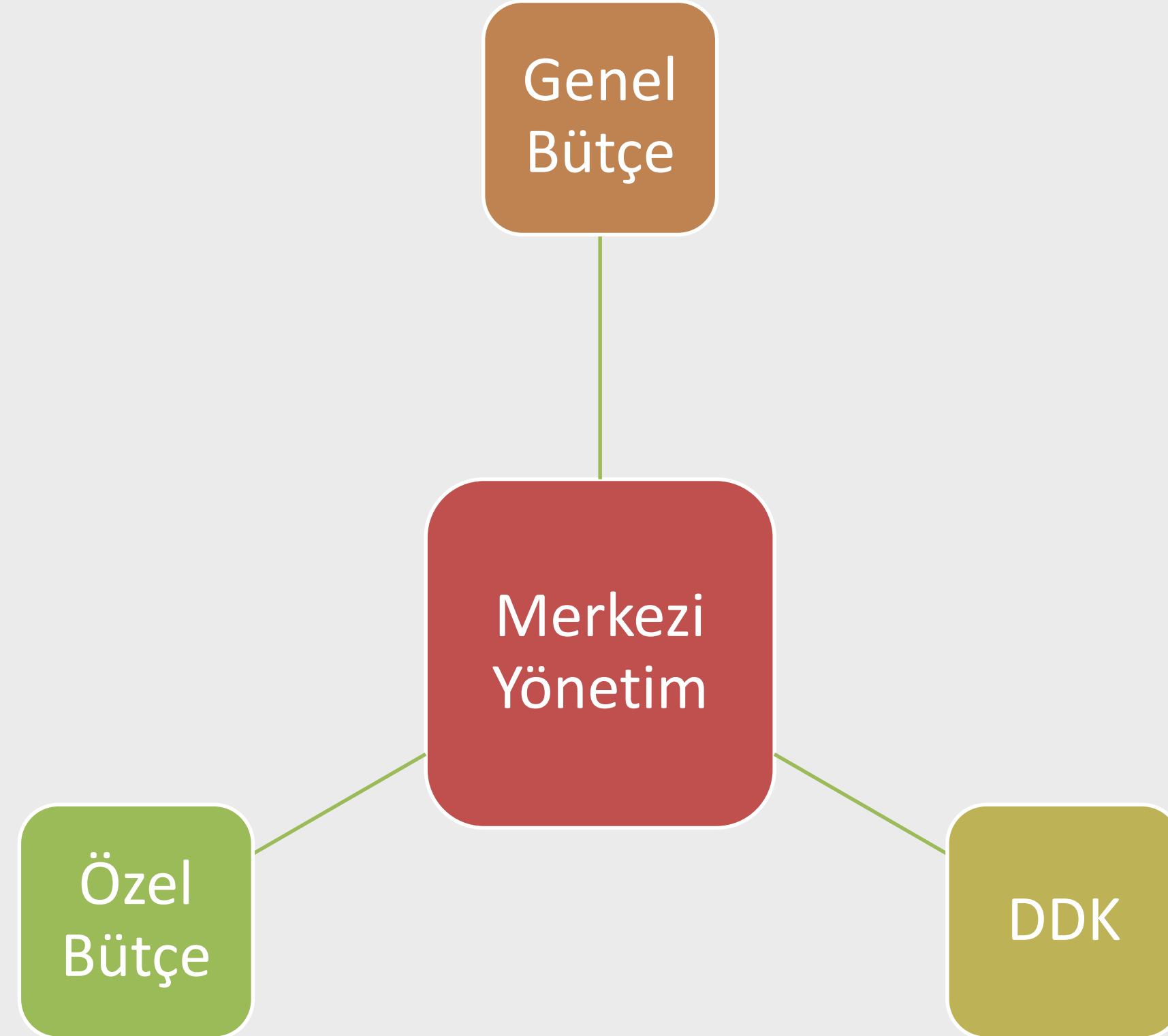
Avrupa Birliği fonları ile yurt içi ve yurt dışından kamu idarelerine sağlanan kaynakların kullanımı ve kontrolü de **uluslararası anlaşmaların hükümleri saklı kalmak kaydıyla**, bu Kanun hükümlerine tâbidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bu Kanunun sadece 3, 7, 8, 12, 15, 17, 18, 19, 25, 42, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 68 ve 76 78 ncı maddelerine tâbidir.

Genel Yönetim Kapsamı



Merkezi Yönetim Kapsamı



Genel Bütçe (I sayılı cetvel)



- 1) Türkiye Büyük Millet Meclisi
- 2) Cumhurbaşkanlığı
- 3) Anayasa Mahkemesi
- 4) Yargıtay
- 5) Danıştay
- 6) Hâkimler ve Savcılar Kurulu
- 7) Sayıştay
- 8) Adalet Bakanlığı
- 9) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- 10) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- 11) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- 12) Dışişleri Bakanlığı
- 13) Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- 14) Gençlik ve Spor Bakanlığı
- 15) Hazine ve Maliye Bakanlığı
- 16) İçişleri Bakanlığı
- 17) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- 18) Milli Eğitim Bakanlığı
- 19) Milli Savunma Bakanlığı
- 20) Sağlık Bakanlığı
- 21) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- 22) Tarım ve Orman Bakanlığı
- 23) Ticaret Bakanlığı
- 24) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
- 25) Devlet Arşivleri Başkanlığı
- 26) Diyanet İşleri Başkanlığı
- 27) İletişim Başkanlığı
- 28) Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
- 29) Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı
- 30) Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı
- 31) Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- 32) Jandarma Genel Komutanlığı
- 33) Sahil Güvenlik Komutanlığı
- 34) Emniyet Genel Müdürlüğü
- 35) (Mülga:18/7/2021-7333/14 md.)
- 36) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
- 37) Gelir İdaresi Başkanlığı
- 38) Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
- 39) Meteoroloji Genel Müdürlüğü
- 40) Göç İdaresi Başkanlığı
- 41) Avrupa Birliği Başkanlığı
- 42) İklim Değişikliği Başkanlığı

Özel Bütçe (II sayılı cetvel)



A) YÜKSEKÖĞRETİM KURULU, ÜNİVERSİTELER VE YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜLERİ

- 1) Yükseköğretim Kurulu
- 2) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı
- 3) İstanbul Üniversitesi gibi DEVLET ÜNİVERSİTELERİ

B) ÖZEL BÜTÇELİ DİĞER İDARELER

- 1) Savunma Sanayi Başkanlığı
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- 3) Atatürk Araştırma Merkezi
- 4) Atatürk Kültür Merkezi
- 5) Türk Dil Kurumu
- 6) Türk Tarih Kurumu
- 7) Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
- 8) Türkiye Bilimler Akademisi
- 9) Karayolları Genel Müdürlüğü
- 10) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- 11) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- 12) Orman Genel Müdürlüğü
- 13) Vakıflar Genel Müdürlüğü
- 14) Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
- 15) Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- 16) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
- 17) Türk Akreditasyon Kurumu
- 18) Türk Standardları Enstitüsü
- 19) Türk Patent ve Marka Kurumu
- 20) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı

- 21) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- 22) GAP Bölge Kalkınma İdaresi
- 23) Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
- 24) Kamu Denetçiliği Kurumu
- 25) Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu
- 26) Meslekî Yeterlilik Kurumu
- 27) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- 28) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
- 29) Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- 30) Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- 31) Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı
- 32) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
- 33) Türkiye Su Enstitüsü
- 34) Türkiye İlaç ve Tıbbî Cihaz Kurumu
- 35) Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- 36) Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
- 37) Helal Akreditasyon Kurumu
- 38) Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
- 39) Türkiye Uzay Ajansı
- 40) Türkiye Adalet Akademisi
- 41) Kapadokya Alan Başkanlığı
- 42) Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu
- 43) Türkiye İstatistik Kurumu
- 44) Uludağ Alan Başkanlığı
- 45) Kentsel Dönüşüm Başkanlığı
- 46) Siber Güvenlik Başkanlığı
- 47) Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü



DDK(III sayılı cetvel) ve Sosyal Güvenlik Kurumları (IV sayılı cetvel)

(III) SAYILI CETVEL

DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR

- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- 2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
- 3) Sermaye Piyasası Kurulu
- 4) Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
- 5) Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
- 6) Kamu İhale Kurumu
- 7) Rekabet Kurumu
- 8) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
- 9) Kişisel Verileri Koruma Kurumu
- 10) Nükleer Düzenleme Kurumu
- 11) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu

(IV) SAYILI CETVEL

SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI

- 1- Sosyal Güvenlik Kurumu
- 2- Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

Madde3- Tanımlar



- Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri:** Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri,
- Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri:** Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini,
- Düzenleyici ve denetleyici kurumlar:** Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları,
- Sosyal güvenlik kurumları:** Bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını,
- Mahallî idare:** Yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren **belediye**, **il özel idaresi** ile bunlara **bağlı** veya bunların **kurdukları** veya **üye oldukları** birlik ve idareleri,

Madde3- Tanımlar



Bütçe: Belirli bir dönemdeki gelir ve gider **tahminleri** ile bunların uygulanmasına ilişkin hususları gösteren ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulan **belgeyi**,

Kamu kaynakları: **Borçlanma** suretiyle elde edilen imkânlar dahil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri,

Kamu gideri: Kanunlarına veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine dayanılarak yaptırılan iş, alınan mal ve hizmet bedelleri, sosyal güvenlik katkı payları, iç ve dış borç faizleri, borçlanma genel giderleri, borçlanma araçlarının **iskontolu satışından** doğan farklar, ekonomik, malî ve sosyal transferler, verilen bağış ve yardımlar ile diğer giderleri,

Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının **primli** satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi **kesintileri**, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri,

Madde 3 - Tanımlar



Özel gelir: Genel bütçe kapsamındaki idarelerin kamu görevi ve hizmeti dışında ilgili kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen faaliyetlerinden ve fiyatlandırılabilir nitelikteki mal ve hizmet teslimlerinden sağlanan ve genel bütçede gösterilen gelirleri,

Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimi,

Kamu malî yönetimi: Kamu kaynaklarının tanımlanmış standartlara uygun olarak etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını sağlayacak yasal ve yönetsel sistem ve süreçleri,

Malî kontrol: Kamu kaynaklarının belirlenmiş amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için oluşturulan kontrol sistemi ile kurumsal yapı, yöntem ve süreçleri,

Stratejik plan: Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planı,

Malî yıl: Takvim yılını,
ifade eder.



İKİNCİ BÖLÜM

Kamu Maliyesi



Madde 4 - Kamu Maliyesi



Kamu maliyesi; gelirlerin toplanması, harcamaların yapılması, açıkların finansmanı, kamunun varlık ve borçları ile diğer yükümlülüklerinin yönetimini kapsar.

Kamu maliyesi, **merkezden ve yerinden yönetim** esaslarına göre yürütülür.

Kamu idarelerinin görevleri, ilgili kanunlarında **veya** Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde açık olarak belirlenir ve kaynakların dağıtımında esas alınır.



Madde 5 -Kamu maliyesinin temel ilkeleri

Kamu malî yönetimi uyumlu bir bütün olarak oluşturulur ve yürütülür.

Kamu maliyesi, kamu görevlilerinin hesap verebilmelerini sağlayacak şekilde uygulanır.

Maliye politikası, makroekonomik ve sosyal hedefler ile uyumlu bir şekilde oluşturulur ve yürütülür.

Kamu malî yönetimi **Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe hakkına** uygun şekilde yürütülür.

Kamu malî yönetimi malî disiplini sağlar.

Kamu malî yönetimi ekonomik, malî ve sosyal etkinliği birlikte sağlayacak şekilde kamusal tercihlerin oluşması için gerekli ortamı yaratır.

Kamu idarelerinin mal ve hizmet üretimi ile ihtiyaçlarının karşılanmasında, ekonomik veya sosyal verimlilik ilkelerine uygun olarak maliyet-fayda veya maliyet-etkinlik ile gerekli görülen diğer ekonomik ve sosyal analizlerin yapılması esastır.

İlgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, kamu maliyesi ilkelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenir ve izlenir.



Madde 6 -Hazine birliği

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider, tahsilat, ödeme, nakit planlaması ve borç yönetimi Hazine birliğini sağlayacak şekilde yürütülür.

Bu Kanuna ekli **(I) sayılı cetvelde** yer alan kamu idarelerinin tüm gelirleri Hazine veznelerine girer, giderleri bu veznelerden ödenir. Bu idareler özel vezne açamaz.

Her türlü iç ve dış borçlanma, yurt dışından hibe alınması, borç ve hibe verilmesi ve bunlara ilişkin geri ödemeler, Hazine garantileri, Hazine alacakları, nakit yönetimi ve bunlarla ilgili diğer hususlarda 9.12.1994 tarihli ve **4059 sayılı**, 28.3.2002 tarihli ve **4749 sayılı Kanun** hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna ekli **(I) sayılı cetvelde** yer alan kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe birimlerince gerçekleştirilen tahsilât ve ödeme işlemleri, güvenli **elektronik imza kullanılarak veya Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca** belirlenecek güvenlik kriterlerine uygun olarak elektronik ortamda verilecek talimatlar çerçevesinde bu Banka aracılığıyla gerçekleştirilebilir. Genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini uygulama kapsamına almaya ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşünü almak suretiyle Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.**



ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kaynağının Kullanılmasının Genel Esasları



Madde 7 -Malî saydamlık

Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla;

- a) Görev, yetki ve sorumlulukların açık olarak tanımlanması,
 - b) Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması,
 - c) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması,
 - d) Kamu hesaplarının standart bir muhasebe sistemi ve genel kabul görmüş muhasebe prensiplerine uygun bir muhasebe düzenine göre oluşturulması,
- zorunludur.

Malî saydamlığın sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve önlemlerin alınmasından **kamu idareleri sorumlu olup**, bu hususlar **Hazine ve Maliye Bakanlığınca izlenir**.

Madde 8 - Hesap verme sorumluluğu



Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar,

-Kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden,

-Kullanılmasından,

-Muhasebeleştirilmesinden,

Raporlanmasından,

-Kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur

ve **yetkili kılınmış mercilere** hesap vermek zorundadır.



Madde 9 -Stratejik planlama ve performans esaslı program bütçe

Kamu idareleri; kalkınma planları, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen politikalar, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle **stratejik plan hazırlarlar.**

Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine **dayandırmak zorundadırlar.**

Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespitine, stratejik planların politikalar, kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esaslar **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenir.

Kamu idareleri, program bütçeye uygun olarak yürütecekleri faaliyetler ile bunların kaynak ihtiyacını, amaç, hedef ve performans göstergelerini içeren performans programı hazırlar.



Madde 9 -Stratejik planlama ve performans esaslı program bütçe

Kamu idareleri bütçelerini, kalkınma planı, Cumhurbaşkanlığı programı, orta vadeli program, Cumhurbaşkanlığı yıllık programı, stratejik planları ile program yapısına uyumlu şekilde ve performans esasına dayalı olarak hazırlar. Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göstergelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususlar **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenir.

Kamu idareleri, bütçeleri ile stratejik plan ve performans programlarını izlemek ve değerlendirmek amacıyla nesnel, sistematik ve düzenli olarak veri toplar ve analiz eder. İzleme ve değerlendirme sonuçları **idare faaliyet raporlarında** gösterilir.

Cumhurbaşkanı tarafından ilgili kamu idaresi için uygun görülen performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir.



DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bakanların ve Üst Yöneticilerin Hesap Verme Sorumluluğu



Madde 10- Bakanlar



Bakanlar, **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenen politikaların uygulanması ile bakanlıkların ve bakanlıklara bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların stratejik planları ile bütçelerinin kalkınma planlarına, yıllık programlara uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, bu çerçevede diğer bakanlıklarla koordinasyon ve işbirliğini sağlamaktan sorumludur. Bu sorumluluk, Yükseköğretim Kurulu, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitüleri için **Millî Eğitim Bakanına**, mahallî idareler için **Çevre ve Şehircilik Bakanına** aittir.

Bakanlar, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ile hukuki ve mali konularda **Cumhurbaşkanına karşı sorumludurlar.**

Bakanlar; idarelerinin amaçları, hedefleri, stratejileri, varlıkları, yükümlülükleri ve yıllık performans programları konusunda **her malî yılın ilk ayı içinde kamuoyunu bilgilendirirler.**

Madde 11- Üst yöneticiler



Bakanlıklarda ve diğer kamu idarelerinde **en üst yönetici**, il özel idarelerinde **vali** ve belediyelerde **belediye başkanı** üst yöneticidir. **Bakanlıklarda en üst yönetici Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir.**

Üst yöneticiler, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve kanunlar ile Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden **Bakana**; mahallî idarelerde ise **meclislerine karşı sorumludurlar.**

Üst yöneticiler, bu sorumluluğun gereklerini **harcama yetkilileri, malî hizmetler birimi ve iç denetçiler** aracılığıyla yerine getirirler.



İKİNCİ KISIM Kamu İdare Bütçeleri

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Madde 12- Bütçe türleri ve kapsamı



Genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri; merkezî yönetim bütçesi, sosyal güvenlik kurumları bütçeleri ve mahallî idareler bütçeleri olarak hazırlanır ve uygulanır. **Kamu idarelerince bunlar dışında herhangi bir ad altında bütçe oluşturulamaz.**

Merkezî yönetim bütçesi, bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerinin bütçelerinden oluşur.

Genel bütçe, Devlet tüzel kişiliğine dahil olan ve bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan kamu idarelerinin bütçesidir.

Özel bütçe, bir bakanlığa **bağlı veya ilgili olarak** belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Düzenleyici ve denetleyici kurum bütçesi, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurul, kurum veya üst kurul şeklinde teşkilatlanan ve bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan her bir düzenleyici ve denetleyici kurumun bütçesidir.

Sosyal güvenlik kurumu bütçesi, sosyal güvenlik hizmeti sunmak üzere, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulan ve bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir.

Mahallî idare bütçesi, mahallî idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesidir.

Madde 13- Bütçe ilkeleri



Bütçelerin hazırlanması, uygulanması ve kontrolünde aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Bütçelerin hazırlanması ve uygulanmasında, makroekonomik istikrarla birlikte sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak esastır.
- b) Kamu idarelerine bütçeyle verilen harcama yetkisi, **kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle** düzenlenen görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla kullanılır.
- c) Bütçeler kalkınma planı ve programlarda yer alan politika, hedef ve önceliklere uygun şekilde, idarelerin stratejik planları ile performans ölçütlerine ve **fayda-maliyet analizine göre** hazırlanır, uygulanır ve kontrol edilir.
- d) Bütçeler, stratejik planlar dikkate alınarak **izleyen iki yılın bütçe tahminleriyle** birlikte görüşülür ve değerlendirilir.
- e) Bütçe, kamu malî işlemlerinin kapsamlı ve saydam bir şekilde görünmesini sağlar.
- f) Tüm gelir ve giderler **gayri safi olarak** bütçelerde gösterilir.
- g) Belirli gelirlerin belirli giderlere **tahsis edilmemesi** esastır.

Madde 13- Bütçe ilkeleri



- h) Bütçelerde gelir ve gider **denkliğinin sağlanması esastır.**
- i) Bütçeler, ait olduğu yıl başlamadan önce **Türkiye Büyük Millet Meclisi veya yetkili organlarca** kabul edilmedikçe veya onaylanmadıkça uygulanamaz.
- j) Bütçelerde, bütçeyi ilgilendirmeyen hususlara yer verilmez.
- k) Bütçeler, program yapısı esas alınarak kurumsal ve ekonomik sonuçların görülmesini sağlayacak şekilde **Cumhurbaşkanlığınca uluslararası standartlara uygun olarak** belirlenen bir sınıflandırmaya tabi tutularak hazırlanır ve uygulanır.
- l) Bütçe gelir ve gider tahminleri ile uygulama sonuçlarının raporlanmasında açıklık, doğruluk ve malî saydamlık esas alınır.
- m) Kamu idarelerinin **tüm gelir ve giderleri** bütçelerinde gösterilir.
- n) Kamu hizmetleri, **bütçelere konulacak ödeneklerle**, mevzuatla belirlenmiş yöntem, ilke ve amaçlara uygun olarak gerçekleştirilir.
- o) Bütçelerde, **ödenekler belirli amaçları gerçekleştirmek üzere** tahsis edilir.



İKİNCİ BÖLÜM

Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu



Madde 15- Merkezî yönetim bütçe kanununun kapsamı ve düzeni



Merkezî yönetim bütçe kanunu, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir ve gider **tahminlerini** gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanundur.

Merkezî yönetim bütçe kanununda; yılı ve izleyen iki yılın gelir ve gider tahminleri, varsa bütçe açığının veya fazlasının tutarı, açığın nasıl kapatılacağı veya fazlanın nasıl kullanılacağı, vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen vergi gelirleri, borçlanma ve garanti sınırları, bütçelerin uygulanmasında tanınacak yetkiler, bağlı cetveller, malî yıl içinde gelir ve giderlere yönelik olarak uygulanacak hükümler yer alır. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin her birinin gelir-gider tahminleri, merkezî yönetim bütçe kanununda ayrı bölüm veya cetvellerde gösterilebilir.

Merkezî yönetim bütçe kanununun **gider cetvelinin** bölümleri, **analitik bütçe sınıflandırması** esas alınarak programlar itibarıyla düzenlenir.

İlgili mevzuatta giderlere ilişkin olarak yer alan “Tertip” deyimini program sınıflandırmasının ilk düzeyini, kurumsal ve finansman tipi sınıflandırmanın bütün düzeyleri ile ekonomik sınıflandırmanın ilk iki düzeyini, borç ödemeleri yönünden “ilgili hizmet tertibi” deyimini borç konusu hizmetlerin yürütüldüğü ilgili tertipleri ifade eder.

Madde 16- Orta vadeli program ve bütçe hazırlama rehberi



Cumhurbaşkanlığı merkezî yönetim bütçe kanunu teklifini hazırlar ve bu amaçla ilgili kamu idareleri arasında koordinasyonu sağlar.

Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanma süreci, **Cumhurbaşkanı tarafından en geç Eylül ayının ilk haftası sonuna** kadar kalkınma planları, stratejik planlar ve genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda makro politikaları, ilkeleri, hedef ve gösterge niteliğindeki temel ekonomik büyüklükleri, gelecek üç yıla ilişkin toplam gelir ve gider tahminlerini, bütçe dengesi ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif **tavanlarını** içeren **orta vadeli programın Resmî Gazete’de yayımlanması ile başlar.**

Bu doğrultuda, kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere; **Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi** **Cumhurbaşkanlığı** tarafından hazırlanarak en geç Eylül ayının onbeşine kadar Resmî Gazete’de yayımlanır.

Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Programı Hazırlama Rehberi, bütçe tekliflerinin hazırlanmasına esas olmak üzere, kamu idarelerince uyulması gereken genel ilkeleri, nesnel ve ölçülebilir standartları, hesaplama yöntemlerini, bunlara ilişkin olarak kullanılacak cetvel ve tablo örneklerini ve diğer bilgileri içerir.

Madde 17- Merkezî yönetim bütçesinin hazırlanması



Gelir ve gider tekliflerinin hazırlanmasında;

- a) Orta vadeli programda belirlenen temel büyüklükler ile ilke ve esaslar,
 - b) Kalkınma planı ve yıllık program öncelikleri ile kurumun stratejik planları çerçevesinde belirlenmiş ödenek **tavanları**,
 - c) Kamu idarelerinin stratejik planları ile uyumlu çok yıllık bütçeleme anlayışı,
 - d) İdarenin performans hedefleri,
- dikkate alınır.

Kamu idareleri, **merkez ve merkez dışı birimlerinin** ödenek taleplerini dikkate alarak gider tekliflerini hazırlar. **Genel bütçe gelir teklifi Cumhurbaşkanlığı tarafından**, diğer bütçelerin gelir teklifleri ilgili idarelerce hazırlanır.

Gider ve gelir teklifleri, ekonomik ve malî analiz yapılmasına imkân verecek, hesap verilebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde, **Cumhurbaşkanlığı** tarafından uluslararası standartlara uyumlu olarak belirlenen sınıflandırma sistemine göre hazırlanır.

Kamu idareleri, stratejik planları ile Bütçe Hazırlama Rehberinde yer alan esaslar çerçevesinde, bütçe gelir ve gider tekliflerini **gerekçeli** olarak hazırlar ve **yetkilileri tarafından imzalanmış olarak en geç Eylül ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanlığına gönderir. Bütçe teklifleri Cumhurbaşkanlığına verildikten sonra**, kamu idarelerinin yetkilileriyle gider ve gelir teklifleri hakkında görüşmeler yapılabilir.

Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini üç yıllık bütçeleme anlayışı, stratejik planları ve performans programları ile program yapısını esas alarak bu Kanunda tanımlanan tertip düzeylerini içerecek şekilde hazırlar.

Madde 18- Merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin sunulması



Merkezî yönetim bütçe kanun teklifi **malî yılbaşından en az yetmiş beş gün önce Cumhurbaşkanı** tarafından **Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.**

Merkezî yönetim bütçe kanun teklifine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesi sırasında dikkate alınmak üzere **Cumhurbaşkanlığı** tarafından;

- a) Orta vadeli programı da içeren bütçe gerekçesi,
 - b) Yıllık ekonomik rapor,
 - c) Vergi muafiyeti, istisnası ve indirimleri ile benzeri uygulamalar nedeniyle vazgeçilen kamu gelirleri cetveli,
 - d) Kamu borç yönetimi raporu,
 - e) Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin son iki yıla ait bütçe gerçekleştirmeleri ile izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri,
 - f) Mahallî idareler ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçe tahminleri,
 - g) **(Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)**
 - h) Merkezî yönetim kapsamında olmayıp, merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kamu idareleri ile diğer kurum ve kuruluşların listesi,
- eklenir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay ile Düzenleyici ve denetleyici kurumlar, bütçelerini **Eylül ayı sonuna** kadar doğrudan **Türkiye Büyük Millet Meclisine**, bir örneğini de **Cumhurbaşkanlığına** gönderirler.

Madde 19- Merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin görüşülmesi



Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun teklifinin metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır.

Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak **anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Cumhurbaşkanî kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır.**

Merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, **geçici bütçe kanunu** çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, **bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı** esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe kanununun da **çıkartılamaması durumunda**, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar **bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak uygulanır.** Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe veya yeniden değerlendirme oranına göre artırılarak belirlenen bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girişilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler **cari yıl bütçesine dahil edilir.**

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, **karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.**



ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bütçelerin Uygulama Esasları

Madde 20- Ödeneklerin kullanılması



Bütçe ödeneklerinin kullanılmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur:

- (a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, **ayrıntılı harcama programlarını** hazırlar ve **vize edilmek üzere Cumhurbaşkanlığına** gönderir. Bütçe ödenekleri, **Cumhurbaşkanlığı** tarafından belirlenecek esaslar çerçevesinde, nakit planlaması da dikkate alınarak vize edilen ayrıntılı harcama programları ve serbest bırakma oranlarına göre kullanılır.
- (b) Özel bütçeli idareler ve sosyal güvenlik kurumları **ayrıntılı finansman programlarını** hazırlar ve harcamalarını bu programa uygun olarak yaparlar.
- (c) Ayrıntılı harcama ve finansman programlarının hazırlanmasına, vize edilmesine, uygulanmasına ve uygulamanın izlenmesine dair usûl ve esaslar **Cumhurbaşkanlığı** tarafından belirlenir.
- d) Kamu idareleri, **bütçelerinde yer alan ödeneklerin üzerinde harcama yapamaz**. Bütçeyle verilen ödenekler, tahsis edildikleri amaçlar doğrultusunda yılı içinde yaptırılan iş, satın alınan mal ve hizmetler ile diğer giderlerin karşılanmasında kullanılır. Ancak, ait olduğu malî yılda ödenemeyen ve emanet hesabına alınamayan **zamanaşımına uğramamış geçen yıllar borçları ile ilama bağlı borçlar**, ilgili kamu idaresinin cari yıl bütçesinden ödenir.
- e) İlgili mevzuatına göre, yılı içinde hizmetin gerektirdiği hâllerde **Cumhurbaşkanlığı** tarafından belirlenen usûl ve esaslar çerçevesinde merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde **yeni tertipler, gelir kodları ve finansman kodları açılabilir**.
- f) **Cari yılda kullanılmayan ödenekler yıl sonunda iptal edilir**.
- g) **Genel veya kısmi seferberlik, savaş ilanı veya zorunlu askeri hazırlıkların yapıldığı olağanüstü hallerde Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı** bütçelerindeki mevcut ödenekler, bu idarelerin ödenek toplamı aşılmamak şartıyla, birleştirilerek kullanılabilir. Bu durumda da mevcut ödeneklerin yeterli olmaması halinde **toplam ödenek tutarının yüzde on beşine kadar ek harcama yapılabilir**. Yukarıda sayılan hallerde sevk ve intikalle ilgili giderler için, harcama yetkililerinin onayıyla görevlendirilecek mutemetlere gereken miktarda avans verilebilir ve gönderilecek ödeneğe istinaden **bir ay** içinde mahsup edilir.



Madde 21- Ödenek aktarmaları

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmaları **kanunla** yapılır. Ancak, harcamalarda tasarrufu sağlamak, dengeli ve etkili bir bütçe politikasını gerçekleştirmek üzere **genel bütçe ödeneklerinin yüzde onunu geçmemek kaydıyla**, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçeleri arasındaki ödenek aktarmalarına ilişkin yetki ve işlemler ile usul ve esaslar merkezî yönetim bütçe kanununda belirlenir.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, **aktarma yapılacak tertipteki ödeneğin yüzde yirmisine kadar kendi bütçeleri içinde** ödenek aktarması yapabilirler. Ancak, ihtiyaç halinde yüzde yirmiyi aşan ödenek aktarma işlemlerini kurum bütçesinin başlangıç ödenekleri toplamının yüzde yirmisini geçmemek üzere yapmaya **Cumhurbaşkanlığı**, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde değişikliğin gerektirdiği tertipler arası ödenek aktarması işlemlerinin tamamını yapmaya ise **ilgili idareler** yetkilidir.

Kamu idarelerinin bütçeleri içinde; **personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden** diğer tertiplere ödenek aktarılamaz. Ancak, yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerde değişiklik yapılması halinde, aktarma yapılan tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılabilir.



Madde 22- Merkez dışı birimlere ödenek gönderme

Kamu idarelerinin merkez teşkilatı harcama yetkilileri, merkez dışı birimlere, ihtiyaçlarında kullanılmak üzere **Ödenek Gönderme Belgesi** düzenlemek suretiyle ödenek gönderirler.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ödenek gönderilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye **Hazine ve Maliye Bakanı** yetkilidir.



Madde 23- Yedek ödenek

Merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen hizmet ve amaçları gerçekleştirmek, ödenek yetersizliğini gidermek veya bütçelerde öngörülmemeyen hizmetler için, **bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan idareler ile (II) sayılı cetvelde yer alan idarelerden merkezî yönetim bütçe kanununda gösterilecek olanların bütçelerine aktarılmak üzere, genel bütçe ödeneklerinin yüzde ikisine kadar** yedek ödenek konulabilir. Bu ödenekten aktarma yapmaya **Cumhurbaşkanı** yetkilidir.

Malî yıl içinde yedek ödenekten yapılan aktarmaların tür, tutar ve idareler itibarıyla dağılımı, **yılın bitimini takip eden on beş gün içinde Cumhurbaşkanlığı tarafından ilan edilir.**



Madde 24- Örtülü ödenek

Örtülü ödenek; **kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri, Devletin millî güvenliği ve yüksek menfaatleri ile Devlet itibarının gerekleri, siyasi, sosyal ve kültürel amaçlar ve olağanüstü hizmetlerle ilgili** Devlet ve Hükümet icapları için kullanılmak üzere **Cumhurbaşkanlığı** bütçesine konulan ödenektir. Kanunlarla veya Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen görevlerin gerektirdiği **istihbarat hizmetlerini yürüten diğer kamu idarelerinin bütçelerine de** örtülü ödenek konulabilir. Örtülü ödenek, bu amaçlar dışında, Cumhurbaşkanının ve ailesinin kişisel harcamaları ile siyasi partilerin idare, propaganda ve seçim ihtiyaçlarında kullanılamaz. İlgili yılda bu amaçla tahsis edilen ödenekler toplamı, **genel bütçe başlangıç ödenekleri toplamının binde beşini geçemez.**

Cumhurbaşkanlığı ve diğer ilgili idare bütçelerinde yer alan örtülü ödeneklerin kullanılma yeri, giderin kimin tarafından yapılacağı, hesapların tutulma ve kapatılma yöntemi, gideri yapanın değişmesi halinde yeni yetkiliye hangi belgelerin aktarılacağı **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenir.

Örtülü ödeneklere ilişkin giderler **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenen esaslara göre gerçekleştirilir ve ödenir.



Madde 25- Kamu yatırım projeleri

Kamu yatırım projeleri ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde hazırlanır, uygulanır ve izlenir.

Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bütçelerinin mal ve hizmet alım giderlerine ilişkin tertiplerinde yer alan savunma sektörü, altyapı, inşa, iskân ve tesisleriyle NATO altyapı yatırımlarının gerektirdiği inşa ve tesisler ve bunlara ilişkin kamulaştırmalar ile stratejik hedef planı içinde yer alan alım ve hizmetler, **vizeye bağlı olmayıp yılı yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer almaz.**

Bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan idarelerin yatırım nitelikli projelerine, bilgi için yılı yatırım programında yer verilir. Ayrıca, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin yatırımlarının uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığınca belirlenir.

Kamu yatırım projelerinin gerçekleşme ve uygulama sonuçları, **ilgili kamu idaresi tarafından izleyen yılın Mart ayı sonuna kadar bir rapor halinde Sayıştay Başkanlığına, Cumhurbaşkanlığına ve Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderilir.**

Proje maliyeti, Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Cumhurbaşkanı Kararında belirlenecek sınırın üzerinde bulunan, **afetlerle ilgili olanlar hariç**, yeni kamu yatırım projesi teklifleri fayda-maliyet veya maliyet-etkinlik analizleri ile çevresel analizleri içerecek şekilde yapılabilirlik etüdü ile birlikte sunulur.

Madde 26- Yüklenmeye girişilmesi



Yüklenme, usulüne uygun olarak düzenlenmiş sözleşme esaslarına veya kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükmüne dayanılarak iř yaptırılması, mal veya hizmet alınması karşılığında geleceğe yönelik bir ödeme yükümlülüğüne girilmesidir. **Btcede yeterli deneęi bulunmayan işler için yüklenmeye girişilemez.** Yüklenme süresi **malî yılla** sınırlıdır. **Harcama yetkilileri,** tahsis edilen denekler dahilinde yüklenmeye girebilirler. Yüklenmeye girişilen tutara ait **denekler saklı tutulur;** başka iř yaptırılması, mal veya hizmet alınması için kullanılamaz.



Madde 27- Ertesi yıla geçen yüklenme

Niteliğinden dolayı malî yılla sınırlı tutulamayan ve sürekliliği bulunan aşağıdaki iş ve hizmetler için; **her iş itibarıyla, bütçelerinde öngörülen ödeneklerin yüzde ellisini, izleyen yılın Haziran ayını geçmemek ve yüklenme süresi on iki ayı aşmamak üzere, ilgili üst yöneticinin onayıyla** ertesi yıla geçen yüklenmelere girişilebilir:

- a) Türk Silahlı Kuvvetlerinin yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, giyecek ve yiyecek alımları, makine-teçhizat, silah-mühimmat-teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.
- b) Yiyecek, yakacak, akaryakıt ve madeni yağ ihtiyaçları.
- c) Temini ve korunması güç olan ilaç, aşı, serum ve tıbbi sarf malzemeleri.
- d) **Süreli yayın alımı, taşıma, koruma ve güvenlik, temizlik ve yemek hizmetleri.**
- e) Taşıtların malî sorumluluk sigortası ile yurt dışından tedariki yapılan silah, silah-teçhizat ve mühimmat sevkinin her türlü riske karşı sigortalanması amacıyla yaptırılan nakliyat sigortası.
- f) Makine-teçhizat, yol ve otoyol, bilgisayar ve haberleşme sistemlerinin bakım işleri; her türlü onarım işleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri.
- g) Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının yapım, onarım, etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, yiyecek ve giyecek alımları makine-teçhizat ile silah, mühimmat ve teçhizat alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.
- h) Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının etüt ve proje işleri, araştırma-geliştirme projeleri, makine, silah-mühimmat, teçhizat ve sistem alımlarıyla bunların bakım, onarım ve imalat işleri.
- ı) Türkiye İş Kurumu tarafından yürütülen aktif işgücü hizmetleri kapsamında kurs ve programlar,

Ancak (d) bendinde sayılan işler için bütçelerinde ödeneklerin yüzde ellisinin aşılmayacağı hükmü Millî Eğitim Bakanlığı için aranmaz.



Madde 28- Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, bir malî yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan yatırım projeleri için gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişebilir.

Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planında yer alan projeler için 2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanun çerçevesinde gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmeye, Milli Savunma Bakanlığı yetkilidir.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan asayiş ve güvenlik hizmetlerine yönelik alımları için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmeye **İçişleri Bakanlığı** yetkilidir.

Dışişleri Bakanlığı, **Cumhurbaşkanlığının onayıyla**, yabancı ülkelerde dış temsilcilik binası veya arsa satın alınması, bina yaptırılması veya kiralanması için gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişebilir.

Madde 28- Gelecek yıllara yaygın yüklenmeler



Yılı bütçesinde ödeneği bulunması ve merkezî yönetim kapsamındaki idareler için Cumhurbaşkanlığının onayıyla; satın alma suretiyle edinilmesi ekonomik olmayan her türlü makine-teçhizat, cihazlar ve taşıtlar ile hava ambulansı ve yangınla mücadele amacıyla hava ve deniz araçlarının kiralanması veya finansal kiralama suretiyle temini; afet ve acil durumlar için kurulan lojistik depoların işletilmesiyle ilgili hizmetleri, yemek (beşinci fıkra kapsamındaki yemek hizmetleri hariç) ve personel taşıma hizmetleri, 16/6/2005 tarihli ve 5369 sayılı Kanuna göre sağlanan sabit ve ankesörlü telefon hizmetleri ile acil yardım çağrıları hizmetleri, internet erişim hizmetleri, deniz haberleşmesi ve seyir güvenliği haberleşme hizmetleri, 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamındaki elektronik haberleşme hizmetleri, elektrik ve doğalgaz alımları, harita, plan, proje, etüt ve müşavirlik hizmetleri, 17/2/2011 tarihli ve 6114 sayılı Kanuna göre yapılan sınav işlemleri ile sınırlı olmak üzere basım, dağıtım, nakil, kamera kaydı ve izlenmesi ile sınav güvenliği ve gizliliği kapsamındaki alımlar, ulusal araştırma geliştirme kurumlarının süreli ve süresiz yayın alımları, orman ağaçlandırma ve amenajman işleri, kit karşılığı cihaz, ilaç, tıbbi cihaz, aşı ve anti-serum alımı için; **süresi üç yılı geçmemek, finansal kiralama suretiyle temin edileceklerde ise dört yıl olmak üzere üst yöneticinin onayıyla** gelecek yıllara yaygın yüklenmeye girişilebilir. Bu fıkra da sayılanlar dışında, birden fazla yıla yaygın olması zorunluluğu bulunan veya ekonomik olan diğer mal ve hizmet alımlarını, yüklenme süresi 3 yılı geçmemek üzere belirlemeye ve bu fıkra da belirlenen süreleri beş katına kadar artırmaya **Cumhurbaşkanı** yetkilidir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında olan işlerden sürekli nitelikte olanlara ilişkin hizmet alımlarında, yüklenme süresi üç yıl olup, işin niteliğinden veya süresinden kaynaklanan zorunlu hâllerde bu süre **gerekçesi gösterilmek şartıyla üst yöneticinin onayıyla kısaltılabilir.**



Madde 29-Bütçelerden yardım yapılması

Gerçek veya tüzel kişilere **kanunda veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde** dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılmaz, yardımda bulunulamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin **bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla**; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir.

Bu yardımların yapılması, kullanılması, izlenmesi, denetlenmesi ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin esas ve usuller **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.



Madde 30- Bütçe politikası, gelir ve giderlerin izlenmesi

Cumhurbaşkanı, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulamasına ilişkin olarak; harcamalarda tasarrufu sağlamak, tutarlı, dengeli ve etkili bir bütçe politikası yürütmek için gelir ve giderlere ilişkin kanun ve diğer mevzuatla belirlenmiş konularda uygulamaları düzenlemek üzere gerekli önlemleri almaya, standartları belirlemeye, sınırlamalar koymaya, kamu istihdam politikasının belirlenmesine ve uygulanmasına yön vermeye, bütçe harcama ve gerçekleştirmelerini izlemeye, ödeneklerin dağıtım ve kullanımını belirli esaslara bağlamaya ve bu hususlarda kamu idareleri için uyulması zorunlu düzenlemeleri yapmaya yetkilidir.

Genel yönetimin tüm gelir ve giderleri ile borç ve malî imkânlarının tespitin ve takibinin yapılabilmesi amacıyla, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve merkezî yönetim bütçesinden yardım alan kurum, kuruluş, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküller; gelir ve gider tahminlerini, malî tablolarını, birbirleriyle olan borç ve alacak durumlarını, personel giderlerine ilişkin her türlü bilgi ve belgeleri, istenilmesi halinde Cumhurbaşkanlığına vermek zorundadırlar. Bilgi, belge ve hesap durumlarını ibraz etmeyen veya uygun harcama yapmayan kamu idareleri ve diğer kuruluşlarla ilgili olarak gerekli önlemleri almaya **Cumhurbaşkanı** yetkilidir.

Genel yönetim kapsamındaki idareler bütçelerinin ilk altı aylık uygulama sonuçları, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetlerini; Cumhurbaşkanlığı ise merkezî yönetim bütçe kanununun ilk altı aylık uygulama sonuçları, finansman durumu, ikinci altı aya ilişkin beklentiler ve hedefler ile faaliyetleri kapsayan malî durumu **temmuz ayı içinde kamuoyuna açıklar.**



DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Harcama Yapılması



Madde 31- Harcama yetkisi ve yetkilisi

Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

Ancak, teşkilât yapısı ve personel durumu gibi nedenlerle harcama yetkililerinin belirlenmesinde güçlük bulunan idareler ile bütçelerinde harcama birimleri sınıflandırılmayan idarelerde harcama yetkisi, üst yönetici veya üst yöneticinin belirleyeceği kişiler tarafından; mahallî idarelerde **İçişleri veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığının**, diğer idarelerde ise **Hazine ve Maliye Bakanlığının UYGUN GÖRÜŞÜ** üzerine yürütülebilir.

Kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği yetkiye istinaden yönetim kurulu, icra komitesi, komisyon ve benzeri kurul veya komite kararıyla yapılan harcamalarda, harcama yetkisinden doğan sorumluluk **kurul, komite veya komisyona ait olur.**

Yükseköğretim Kurulu ile üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerinde, harcama yetkilileri **ödenek gönderme belgesiyle** belirlenir. Bu idarelerde ödenek gönderme belgesi ile ödenek gönderilen birimler harcama birimi, kendisine ödenek gönderilen birimin en üst yöneticisi ise harcama yetkilisidir.

Bütçe ödeneklerinin ilgili birimlere dağılımının planlanması ve kullanılmasına ilişkin usûl ve esaslar **Cumhurbaşkanlığı**, ödenek gönderme belgesine bağlanmasına ilişkin usul ve esaslar ise **Hazine ve Maliye Bakanlığı** tarafından belirlenir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde; idareler, merkez ve merkez dışı birimler ve görev unvanları itibarıyla harcama yetkililerinin belirlenmesine, harcama yetkisinin bir üst yönetim kademesinde birleştirilmesine ve devredilmesine ilişkin usûl ve esaslar **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir. Harcama yetkisinin devredilmesi, yetkiyi **devreden idarî sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.**

Harcama yetkilileri bütçede öngörülen ödenekleri kadar, **ödenek gönderme belgesiyle kendisine ödenek verilen harcama yetkilileri** ise tahsis edilen ödenek tutarında harcama yapabilir.



Madde 32- Harcama talimatı ve sorumluluk

Bütçelerden harcama yapılabilmesi, **harcama yetkilisinin** harcama talimatı vermesiyle mümkündür.

Harcama talimatlarında, **hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara** ilişkin bilgiler yer alır.

Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun ve diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur.



Madde 33- Giderin gerçekleştirilmesi

Bütçelerden bir giderin yapılabilmesi için iş, mal veya hizmetin belirlenmiş usul ve esaslara uygun olarak alındığının veya gerçekleştirildiğinin, görevlendirilmiş kişi veya komisyonlarca onaylanması ve gerçekleştirme belgelerinin düzenlenmiş olması gerekir. Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen **ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.**

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.

Elektronik ortamda oluşturulan ortak bir veri tabanından yararlanmak suretiyle yapılacak harcamalarda, veri giriş işlemleri gerçekleştirme görevi sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin esas ve usûller **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir.

Gerçekleştirme görevlileri, bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken iş ve işlemlerden sorumludurlar.

Kamu borç yönetimine ilişkin olanlar da dahil giderin çeşidine göre aranacak gerçekleştirme belgelerinin şekil ve türleri merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için **Hazine ve Maliye Bakanlığınca**, mahallî idareler için **İçişleri veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca**, sosyal güvenlik kurumları için de **bağlı veya ilgili oldukları bakanlıklar tarafından**, **Hazine ve Maliye Bakanlığının UYGUN GÖRÜŞÜ** alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.



Madde 34- Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar

Ödeme emri belgesine bağlandığı halde ödenemeyen tutarlar, **bütçeye gider yazılarak emanet hesaplarına alınır ve buradan ödenir.** Ancak, malın alındığı veya hizmetin yapıldığı malî yılı **izleyen beşinci yılın sonuna** kadar talep edilmeyen emanet hesaplarındaki tutarlar **bütçeye gelir kaydedilir.** Gelir kaydedilen tutarlar, **mahkeme kararı** üzerine ödenir.

Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, **muhasabe kayıtlarına alınma sırasına** göre ödenir. Ancak, **SIRASIYLA kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara** öncelik verilir.

İlgili olduğu **malî yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde** alacaklıları tarafından **geçerli** bir mazerete dayanmaksızın, **yazılı** talep edilmediğinden veya **belgeleri verilmediğinden** dolayı ödenemeyen borçlar **zamanaşımına uğrayarak kamu idareleri lehine düşer.**

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde, bir taahhüde ve harcama talimatına **dayanmayan** giderlere ilişkin olup, **Cumhurbaşkanlığı** tarafından belirlenecek ekonomik kodlardan yapılan ve **bütçede ödeneği öngörülmüş olmakla birlikte, olduğu yer ve zamanda ödeneği bulunmayan giderler;** dayanağını oluşturan harcama belgeleri de eklenmek suretiyle usûlüne göre gerçekleştirilerek ilgili hesaplara alınır ve ödeneğinin gelmesini müteakip ödenir. Bu tutarlara ilişkin ödenek gönderme belgeleri, en geç malî yılın sonuna kadar muhasebe birimine gönderilerek muhasebeleştirme işlemleri tamamlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir.



Madde 35- Ön ödeme

Harcama yetkilisinin uygun görmesi ve karşılığı ödeneğin saklı tutulması kaydıyla, ilgili kanunlarda öngörülen haller ile gerçekleştirme işlemlerinin tamamlanması beklenilemeyecek ivedi veya zorunlu giderler için avans vermek veya kredi açmak suretiyle ön ödeme yapılabilir. Verilecek avansın üst sınırları **merkezî yönetim bütçe kanununda** gösterilir.

Sözleşmesinde belirtilmek ve yüklenme tutarının **yüzde otuzunu** geçmemek üzere, yüklenicilere, **teminat karşılığında bütçe dışı avans** ödenebilir. İlgili kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin bütçe dışı avans ödenmesine ilişkin hükümleri saklıdır.

Açılmış akreditiflere ilişkin kredi artıkları ertesi yıla devredilmekle birlikte ödenekleri iptal olunur. Devredilen kredi artıklarının karşılığı, **genel bütçe** kapsamındaki kamu idarelerinde **Cumhurbaşkanı**, diğer kamu idarelerinde ise **üst yönetici** tarafından idare bütçesinin ilgili tertibine ödenek kaydolunur.

Sözleşmelerin bitim tarihlerinde henüz bir kısım hizmet yerine getirilememiş veya zorunlu nedenlerle sözleşmenin uygulanmasına başlanılamamış ancak, ilgili idarece ek süre verilmiş ve bu süre ertesi malî yıla taşmış ise; yıl sonunda yüklenme artığı devredilir ve bu tutarlara ilişkin ödenekler hakkında akreditiflerle ilgili hükümler uygulanır. Devredilen yüklenme artığı karşılığı hizmet ek süre içinde yerine getirilerek kanıtlayıcı belgeleri verildiğinde, tutarı hizmetin yapıldığı yıl bütçesine gider kaydıyla ödenir.



Madde 35- Ön ödeme

Her mutemet ön ödemelerden harcadığı tutara ilişkin kanıtlayıcı belgeleri, **ilgili kanunlarında belirtilmemiş olması halinde avanslarda bir ay, kredilerde üç ay içinde muhasebe yetkilisine vermek ve artan tutarı iade etmekle yükümlüdür.** Süresi içerisinde mahsup edilmeyen **avanslar** hakkında 21.7.1953 tarihli ve **6183** sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde ön ödeme şekilleri, devir ve mahsup işlemleri, yapılacak ön ödemelerin idareler ve gider türleri itibarıyla miktarı ve oranlarının belirlenmesi, zorunlu hallerde yapılacak harcamalar için ön ödemenin tutarı ve mahsup süresi, mutemetlerin görevlendirilmesi ve diğer işlemlere ilişkin usul ve esaslar **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Diğer kamu idarelerinde ön ödemeye ilişkin usul ve esaslar bu madde hükümleri dikkate alınmak suretiyle ilgili mevzuatlarında düzenlenir.

2.7.1992 tarihli ve 3833 sayılı Kanunun avans ve kredi işlemlerine ilişkin hükümleri saklıdır.

Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının bir mali yıl içinde tamamlanması mümkün olmayan asayiş ve güvenlik hizmetlerine yönelik alımlarının avans ve kredi işlemlerine ilişkin usuller **İçişleri Bakanlığınca** çıkarılan yönetmelik ile düzenlenir.



BEŞİNCİ BÖLÜM

Gelirlerin Toplanması



Madde 36- Gelir politikası ve ilkeleri

Gelirlerin toplanmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

- a) Gelir politikaları ve uygulamaları konusunda ilkeler, amaçlar, stratejiler ve taahhütler **her malî yıl başında** kamuoyuna duyurulur.
- b) Mükellef ve sorumlulara vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerini kolayca yerine getirebilmeleri için gerekli hizmetler sağlanır.
- c) Mükellef ve sorumluların vergiye uyumu teşvik edilir.
- d) Hakların korunması ve yükümlülükler konusunda mükelleflerin bilgilendirilmesi için **ilgili idareler tarafından** gerekli önlemler alınır.



Madde 37- Gelirlerin dayanakları

Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler **kanunla** konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelirlerinin kanuni dayanakları **bütçelerinde** gösterilir. Bütçelerde yer alan gelirler, ilgili kanunlarında belirtilen usullere göre tarh, tahakkuk ve tahsil edilir. **Genel bütçe** gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsili **Hazine ve Maliye Bakanlığı veya tarh ve tahakkuka ilgili mevzuatına göre yetkili idareler tarafından yapılır.**

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin topladığı vergi, resim, harç ve benzeri gelirlerden diğer idare, kurum ve kuruluşlara verilecek paylar, **geliri toplayan kamu idaresi bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerden karşılanır.** Malî yıl içinde kullanılabilecek ödenek miktarı, ilgili kanun hükümleri uyarınca tahsil edilen miktar dikkate alınarak hesaplanacak pay miktarını geçemez. Hesaplanan pay tutarının, bu amaçla tahsis edilen ödenek tutarını aşması halinde, aradaki farkı geçmemek kaydıyla ödenek eklemesi yapmaya **genel bütçe** kapsamındaki idarelerde **Hazine ve Maliye Bakanı**, diğer idarelerde **üst yöneticiler** yetkilidir.

Tahsili zamanaşımına uğrayan gelirlerin silinmesine ilişkin usul ve esaslar, ilgili kanunlardaki hükümler saklı kalmak üzere, **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir.



Madde 38- Gelirlerin toplanması sorumluluğu

Kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanlar, ilgili kanunlarda öngörölen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumludur.



Madde 39- Özel gelirler

Özel gelirler karşılığında idarelere tahsis edilen özel ödenek miktarları, ilgili idarelerin **bütçelerinde** gösterilir. Malî yıl içinde kullanılabilecek özel ödenek miktarı, tahsil edilen özel gelir tutarını geçemez. Tahsil edilen özel gelirlerin ödenek tutarını aşması halinde, **ödenek eklenemez.**

Özel gelirlere ilişkin olarak **ilgili kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde** belirtilen fiyatlandırılabilir mal ve hizmetlerin tarifeleri ile uygulamaya yönelik usul ve esaslar, **Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınarak ilgili kamu idarelerince belirlenir.**

Özel gelirlerin ödenek kaydına, gelecek yıla devrine, iptaline ilişkin yetki ve işlemler **merkezî yönetim bütçe kanununda** gösterilir.



Madde 40- Bağış ve yardımlar

Herhangi bir gerçek veya tüzel kişi tarafından, kamu hizmetinin karşılığı olarak veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanamaz, benzeri adlar altında tahsilat yapılamaz.

Kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımlar **gelir kaydedilir. Nakdi olmayan** bağış ve yardımlar, ilgili mevzuatına göre **değerlemeye** tâbi tutularak kayıtlara alınır.

Kamu yararına kullanılmak üzere kamu idarelerine yapılan **şartlı bağış ve yardımlar**, dış finansman kaynağından sağlananlarda 28.3.2002 tarihli ve **4749 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla**, hizmeti yapacak idarenin **üst yöneticisi tarafından uygun görülmesi halinde**, bütçede açılacak bir tertibe gelir ve şart kılındığı amaca harcanmak üzere açılacak bir tertibe ödenek kaydedilir. **Bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamaz.**

Bu ödeneklerden malî yıl sonuna kadar harcanmamış olan tutarlar, bağış ve yardımın **amacı gerçekleşinceye kadar** ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilir. Ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlar, tahsis amacının gerçekleştirilmesi bakımından yetersiz olanlar ile yılı bütçesinde belirlenen tutarı aşmayan ve **iki yıl devrettiği halde harcanmayan ödenekleri** iptal etmeye **genel bütçe** kapsamındaki kamu idarelerinde **Cumhurbaşkanı**, diğer kamu idarelerinde üst yönetici yetkilidir.

Bağış ve yardımlar, kullanılmadığı veya amaç dışı kullanıldığı için geri istenildiği takdirde, **bütçeye gider kaydıyla** ilgisine geri verilir. Şartlı bağış ve yardımın zamanında kullanılmaması nedeniyle doğacak zararlar ile amaç dışı kullanım nedeniyle yapılan harcamalar sorumluluğu tespit edilenlere ödettirilir.



ALTINCI BÖLÜM

Faaliyet Raporları ve Kesin Hesap





Madde 41- Faaliyet raporları

Üst yöneticiler ve **bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama yetkililerince**, hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, **her yıl** faaliyet raporu hazırlanır. **Üst yönetici**, harcama yetkilileri tarafından hazırlanan **birim faaliyet raporlarını** esas alarak, idaresinin faaliyet sonuçlarını gösteren **idare faaliyet raporunu** düzenleyerek kamuoyuna açıklar. Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri ve sosyal güvenlik kurumları, idare faaliyet raporlarının birer örneğini **Sayıştaya ve Cumhurbaşkanlığına** gönderir.

Mahallî idarelerce hazırlanan idare faaliyet raporlarının birer örneği **Sayıştay ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına** gönderilir. **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**, bu raporları esas alarak kendi değerlendirmelerini de içeren **mahallî idareler genel faaliyet raporunu** hazırlar ve kamuoyuna açıklar. Raporun birer örneği **Sayıştaya ve Cumhurbaşkanlığına** gönderilir.

Merkezî yönetim kapsamındaki idareler ile sosyal güvenlik kurumlarının bir malî yıldaki faaliyet sonuçları, **Cumhurbaşkanlığı** tarafından hazırlanacak **genel faaliyet raporunda** gösterilir. Bu raporda, mahallî idarelerin malî yapılarına ilişkin genel değerlendirmelere de yer verilir. Cumhurbaşkanlığı, genel faaliyet raporunu kamuoyuna açıklar ve bir örneğini **Sayıştaya** gönderir.



Madde 41- Faaliyet raporları

Sayıştay, mahallî idarelerin raporları hariç idare faaliyet raporlarını, mahallî idareler genel faaliyet raporunu ve genel faaliyet raporunu, dış denetim sonuçlarını dikkate alarak görüşlerini de belirtmek suretiyle **Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar**. Türkiye Büyük Millet Meclisi bu raporlar ve değerlendirmeler çerçevesinde, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasına ilişkin olarak kamu idarelerinin yönetim ve hesap verme sorumluluklarını görüşür. Bu görüşmelere **üst yönetici veya görevlendireceği yardımcısının ilgili bakanla birlikte katılması zorunludur**.

İdare faaliyet raporu, ilgili idare hakkındaki genel bilgilerle birlikte; kullanılan kaynakları, bütçe hedef ve gerçekleştirmeleri ile meydana gelen sapmaların nedenlerini, varlık ve yükümlülükleri ile yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgileri de kapsayan malî bilgileri; stratejik plan ve performans programı uyarınca yürütülen faaliyetleri ve performans bilgilerini içerecek şekilde düzenlenir.

Bu raporlarda yer alacak hususlar, raporların hazırlanması, ilgili idarelere verilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bu işlemlere ilişkin süreler ile diğer usûl ve esaslar, **Sayıştayın görüşü alınarak Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.



Madde 42- Kesin hesap kanunu

Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanununun uygulama sonuçlarını onama yetkisini kesin hesap kanunuyla kullanır.

Kesin hesap kanunu teklifi, muhasebe kayıtları dikkate alınarak, merkezî yönetim bütçe kanununun şekline uygun olarak **Hazine ve Maliye Bakanlığınca hazırlanır**. Bu teklif, bir yıllık uygulama sonuçlarını karşılaştırmalı olarak gösteren değerlendirmeleri içeren gerekçesiyle birlikte **izleyen malî yılın Haziran ayı sonuna kadar Cumhurbaşkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur ve bir örneği Sayıştaya gönderilir**.

Kesin hesap kanun teklifinin ekinde;

- a) Genel mizan,
 - b) Bütçe gelirleri kesin hesap cetveli ve açıklaması,
 - c) Bütçe giderleri kesin hesap cetvelleri ve açıklaması,
 - d) Bütçe gelir ve giderlerinin iller ve idareler itibarıyla dağılımı,
 - e) Devlet borçları ve Hazine garantilerine ilişkin cetveller,
 - f) Yılı içerisinde silinen kamu alacakları cetveli,
 - g) Mal yönetim hesabı icmal cetvelleri,
 - h) Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından gerekli görülen diğer belgeler,
- yer alır.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir.

İdarelerin faaliyet raporları, genel faaliyet raporu, dış denetim genel değerlendirme raporu ve kesin hesap kanunu teklifi ile **merkezî yönetim bütçe kanunu teklifi birlikte görüşülür**. Ancak, bu raporlar ile genel uygunluk bildirimini Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarında öncelikle görüşülür.

Mahallî idare bütçeleri ile sosyal güvenlik kurumları bütçelerinin uygulama sonuçlarının kesin hesaba bağlanması, ilgili kanunlarındaki hükümlere göre yapılır.



Madde 43- Genel uygunluk bildirimi

Sayıştay, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için düzenleyeceği genel uygunluk bildirimini, **kesin hesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmiş beş gün içinde Türkiye Büyük Millet Meclisine** sunar.

Genel uygunluk bildirimi; **dış denetim raporları, idare faaliyet raporları ve genel faaliyet raporu** dikkate alınarak hazırlanır.

Kesin hesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetimleri önlemez ve hesapların kesin hükme bağlandığı anlamına gelmez.



ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşınır ve Taşınmazlar



Madde 44- Taşınır ve taşınmaz işlemleri

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince, taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgalli malların tahliyesi gibi hususlar ilgili kanunlarında düzenlenir. Bu malların kaydı ile taşınırların muhafazası, kullanımı, mal yönetim hesabının verilmesi ve mal yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesine ilişkin usûl ve esaslar, **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmeliklerle belirlenir.

Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ile Millî İstihbarat Teşkilatı ve Emniyet Genel Müdürlüğünün taşınırlarının kayda alınması ile bunların yönetim ve iç denetimine ilişkin usûl ve esaslar **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.



Madde 45- Taşınır ve taşınmaz edinme

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, kamu hizmetlerinin zorunlu kıldığı durumlarda gereken nicelikte ve nitelikte taşınır ve taşınmazları, **yurt içinde veya yurt dışında**, bedellerini **peşin veya taksitle ödeyerek** veya **finansal kiralama** suretiyle edinebilirler. Kamu idareleri, taşınmaz satın alma veya kamulaştırma işlemlerini yetki devri yoluyla bir başka kamu idaresi eliyle yürütebilir. **Genel bütçe** kapsamındaki kamu idarelerinin edindiği taşınmazlar **Hazine adına**, diğer kamu idarelerine ait taşınmazlar ise tüzel kişilikleri adına tapu sicilinde tescil olunur. **Hazine** adına tescil edilen taşınmazlar **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** tarafından yönetilir. Bu tescil işlemleri, adına tescil yapılan idarenin taşınmazın bulunduğu yerdeki ilgili birimine bildirilir.

Kamu idarelerince üretilen malların kendi tüketimlerinde kullanılması halinde bunların bedelleri, rayiç bedel üzerinden **ilgili ödenek tertibine gider ve karşılığı gelir kaydedilir.**

Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınırları ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Devredilmeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar **Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca** belirlenir.

Kamu idareleri arasındaki taşınmazların mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklar, **görevli mahkemelerce** çözülür.



Madde 46- Taşınır ve taşınmaz satışı

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması kanunlarında ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin taşınmazlarından değeri her yıl merkezî yönetim bütçe kanununda belirtilen sınırın üzerinde olanlar, **Cumhurbaşkanı** kararıyla satılır.



Madde 47- Taşınmaz tahsisi

Kamu idareleri, kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, **birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilirler**. Tahsis edilen taşınmaz, amaç dışı kullanılamaz.

Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise **maliki kamu idaresi** yetkilidir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usûller **Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca** çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.



Madde 48- Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk

Kamu idareleri, taşınırın yönetimi, kaydı, muhafazası ve kullanımından sorumludurlar. Taşınırın özelliğinden veya olağan kullanımından kaynaklanan yıpranma ile usulüne uygun olarak belirlenen firelerden dolayı **sorumluluk aranmaz**.

Kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevliler, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumludur. **Kamu idareleri**, verilen zararların sorumlularına ödettirilmesini sağlamakla yükümlüdür.

Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda **yetki verilenler** sorumludur.



DÖRDÜNCÜ KISIM

Kamu Hesapları ve Malî İstatistikler

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu Hesapları



Madde 49- Muhasebe sistemi

Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, **uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin** katılımıyla oluşturulacak olan **Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu** tarafından belirlenir. Bu standartlar Resmî Gazetede yayımlanır. Kurulun yapısı, çalışma usûl ve esasları ile diğer hususlar **Maliye Bakanlığınca** çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kurulda görevlendirilenlerin aslî görevleri devam eder. Başkan ve üyelere, **ayda ikiden fazla olmamak üzere** her toplantı günü için **(3000)** gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.



Madde 49- Muhasebe sistemi

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerince uygulanacak çerçeve hesap planı ile düzenlenecek raporların şekil, süre ve türlerine ilişkin hususlar, Kurul tarafından belirlenen muhasebe ve raporlama standartları çerçevesinde, **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Muhasebe işlemlerine, hesap planlarına ve işlemlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılacak belgelerin şekil ve türlerine ilişkin düzenleme, beşinci fıkrafta belirtilen yönetmeliğe uygun olarak, **ilgili idarelerin görüşü alınmak suretiyle merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri için Hazine ve Maliye Bakanlığınca**; sosyal güvenlik kurumları için **ilgili idarelerce**, mahallî idareler için ise **İçişleri ile Çevre ve Şehircilik bakanlıklarınca Hazine ve Maliye Bakanlığının UYGUN GÖRÜŞÜ** alınmak suretiyle hazırlanır.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planlarına ilişkin hususlar **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir.



Madde 50- Kayıt zamanı

Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir.

Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır.



Madde 51- Kamu gelir ve giderlerinin yılı ve mahsup dönemi

Kamu gelir ve giderleri **tahakkuk ettirildikleri** malî yılın hesaplarında gösterilir.

Tahakkuk ettirilecek giderler Devlet muhasebesi kayıtlarında ekonomik sınıflandırmanın dördüncü düzeyini de kapsayacak şekilde gösterilir.

Bütçe gelirleri **tahsil edildiği**, bütçe giderleri ise **ödendiği yılda** muhasebeleştirilir.

Kamu hesapları malî yıl esasına göre tutulur. Malî yılın bitimine kadar fiilen yapılmış olan ödemelerden mahsup edilememiş olanların, **ödenekleri saklı tutulmak suretiyle**, mahsup işlemleri **malî yılın bitimini izleyen bir ay** içinde yapılabilir.

Zorunlu hallerde bu süre, **Hazine ve Maliye Bakanlığı** tarafından **bütçe giderleri için bir ay**, diğer işlemlerde **iki ayı** geçmemek üzere uzatılabilir.



İKİNCİ BÖLÜM Malî İstatistikler





Madde 52- Kapsam, temel ilkeler ve kurumsal çevre

Malî istatistikler, **genel yönetim** kapsamındaki kamu idarelerinin malî işlemlerini kapsar.

Malî istatistikler, uluslararası standartlara uygun olarak bütünlük, güvenilirlik, kullanışlılık, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilkeleri çerçevesinde; yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanır.

Malî istatistiklerin hazırlanmasında **kamu idarelerinin yöneticileri** uygun kurumsal çevrenin oluşturulması için gerekli önlemleri alır.

Bu Kanunda yer alan genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tanımına bağlı kalmaksızın; mali istatistiklerin derlenmesi amacıyla, uluslararası sınıflandırmalara uygun olarak, **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Türkiye İstatistik Kurumunun da GÖRÜŞÜNÜ** almak suretiyle, ayrıca **genel yönetim sektörü** adıyla bir kapsam belirlemeye ve bu kapsamdaki kamu idarelerinin mali verilerini almaya **Hazine ve Maliye Bakanlığı** yetkilidir.



Madde 53- Malî istatistiklerin hazırlanması ve açıklanması

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, **Hazine ve Maliye Bakanlığınca derlenir. Merkezî yönetim kapsamı dışındaki** kamu idareleri malî istatistiklerini belirlenmiş ilkelere uygun olarak hazırlar ve belirlenen süreler **içinde Hazine ve Maliye Bakanlığına gönderir.**

Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler, **Hazine ve Maliye Bakanlığınca aylık olarak yayımlanır.** Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelere ait malî istatistikler ile merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler **Hazine ve Maliye Bakanlığınca birleştirilerek**, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait malî istatistikler elde edilir ve **üçer aylık** dönemler itibarıyla yayımlanır.

Malî istatistiklerin anlaşılabilir ve kullanıcılar için kolayca ulaşılabilir olması esastır.

52 nci maddenin son fıkrasına göre belirlenen kamu idarelerinden, mali istatistiklerine esas verilerini süresinde göndermeyenlere **Hazine ve Maliye Bakanlığınca bir ay ek süre verilir.** Ek süre sonunda da verilerin gönderilmemesi halinde, Hazine ve Maliye Bakanlığının **talebi üzerine**, ilgili kamu idaresinin **üst yöneticileri tarafından mali hizmetler birimi yöneticisi ile muhasebe yetkilisine**, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat **dâhil** yapılan **bir aylık net ödemeler toplamı tutarında idari para cezası verilir.** İdari para cezası uygulanmış olması bilgi verme yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. İdari para cezaları, bu Kanunun 73 üncü maddesi hükümlerine göre tahsil edilir.



Madde 54- Malî istatistiklerin değerlendirilmesi

Bir yıla ait malî istatistikler **izleyen yılın Mart ayı içinde**; hazırlanma, yayımlanma, doğruluk, güvenilirlik ve önceden belirlenmiş standartlara uygunluk bakımından **Sayıştay** tarafından değerlendirilir ve bu amaçla düzenlenen değerlendirme raporu **Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Hazine ve Maliye Bakanlığına** gönderilir. Bu raporda yer alan değerlendirmelere ilişkin olarak **Hazine ve Maliye Bakanı** gerekli önlemleri alır.



BEŞİNCİ KISIM İç Kontrol Sistemi





Madde 55- İç kontrolün tanımı

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle **iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.**

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler **Hazine ve Maliye Bakanlığınca**, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise **İç Denetim Koordinasyon Kurulu** tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.



Madde 56- İç kontrolün amacı

İç kontrolün amacı;

- a) Kamu gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerinin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yönetilmesini,
 - b) Kamu idarelerinin kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak faaliyet göstermesini,
 - c) Her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini,
 - d) Karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir rapor ve bilgi edinilmesini,
 - e) Varlıkların kötüye kullanılması ve israfını önlemek ve kayıplara karşı korunmasını,
- sağlamaktır.



Madde 57- Kontrolün yapısı ve işleyişi

Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; **harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur.**

Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından **ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından** görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır.



Madde 58- Ön malî kontrol

Ön malî kontrol, **harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında** yapılan kontroller ile **malî hizmetler birimi** tarafından yapılan kontrolleri kapsar.

Ön malî kontrol süreci, malî karar ve işlemlerin hazırlanması, yüklenmeye girişilmesi, iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi ve belgelendirilmesinden oluşur.

Kamu idarelerinde ön malî kontrol görevi, yönetim sorumluluğu çerçevesinde yürütülür.

Harcama birimlerinde işlemlerin gerçekleştirilmesi aşamasında yapılacak asgarî kontroller, malî hizmetler birimi tarafından ön malî kontrole tâbi tutulacak malî karar ve işlemlerin usûl ve esasları ile ön malî kontrole ilişkin standart ve yöntemler **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir. Kamu idareleri, bu standart ve yöntemlere aykırı olmamak şartıyla bu konuda düzenleme yapabilir.



Madde 60- Malî hizmetler birimi

Kamu idarelerinde aşağıda sayılan görevler, malî hizmetler birimi tarafından yürütülür:

- a) İdarenin stratejik plan ve performans programının hazırlanmasını **koordine etmek** ve sonuçlarının **konsolide edilmesi** çalışmalarını yürütmek.
- b) **İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de** içeren idare bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve idare faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.
- c) Mevzuatı uyarınca belirlenecek bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, **ayrıntılı harcama programı hazırlamak** ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak **ödenğin ilgili birimlere gönderilmesini sağlamak**.
- d) Bütçe kayıtlarını tutmak, bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bütçe kesin hesabı ile malî istatistikleri **hazırlamak**.
- e) İlgili mevzuatı çerçevesinde **idare gelirlerini tahakkuk ettirmek**, gelir ve alacaklarının **takip ve tahsil** işlemlerini yürütmek.
- f) **Genel bütçe kapsamı dışında** kalan idarelerde muhasebe hizmetlerini yürütmek.
- g) Harcama birimleri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını da esas alarak **idarenin faaliyet raporunu hazırlamak**.
- h) İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınır ve taşınmazlara ilişkin **icmal cetvellerini düzenlemek**.
- i) İdarenin yatırım programının hazırlanmasını **koordine etmek**, uygulama sonuçlarını izlemek ve yıllık yatırım değerlendirme raporunu hazırlamak.
- j) İdarenin, **diğer idareler nezdinde** takibi gereken malî iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak.
- k) Malî kanunlarla ilgili diğer mevzuatın uygulanması konusunda **üst yöneticiye ve harcama yetkililerine** gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak.
- l) **Ön malî kontrol** faaliyetini yürütmek.
- m) **İç kontrol sisteminin** kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak.
- n) Malî konularda üst yönetici tarafından verilen diğer görevleri yapmak.



Madde 60- Malî hizmetler birimi

Alım, satım, yapım, kiralama, kiraya verme, bakım-onarım ve benzeri malî işlemlerden; **idarenin tamamını ilgilendirenler destek hizmetlerini yürüten birim, sadece harcama birimlerini ilgilendirenler ise harcama birimleri tarafından gerçekleştirilir.** Ancak, harcama yetkililiği görevi uhdesinde kalmak şartıyla, **harcama birimlerinin talebi ve üst yöneticinin onayıyla** bu işlemler destek hizmetlerini yürüten birim tarafından yapılabilir.

Malî hizmetler biriminin yapısı **teşkilât kanunlarında veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde** gösterilir. Malî hizmetler birimlerinin çalışma usûl ve esasları; idarelerin teşkilat yapısı dikkate alınmak ve stratejik planlama, bütçe ve performans programı, muhasebe-kesin hesap ve raporlama ile iç kontrol fonksiyonlarının ayrı alt birimler tarafından yürütülebilmesini sağlayacak şekilde **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Harcama yetkilisi ile muhasebe yetkilisi görevi aynı kişide birleşemez. Malî hizmetler biriminde ön malî kontrol görevini yürütenler malî işlem sürecinde görev alamazlar.

İdarelerin malî hizmetler birimlerinde malî hizmetler uzman yardımcısı ve malî hizmetler uzmanı çalıştırılabilir. Malî hizmetler uzman yardımcısı kadrolarına veya pozisyonlarına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan genel şartlara ilave olarak;

- En az dört yıllık lisans eğitimi veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden veya bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt içi veya yurt dışındaki öğretim kurumlarından mezun olmak,
 - Yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak,
 - Sınavın yapıldığı yılın başı itibarıyla 30 yaşını doldurmamış olmak,
- şartları aranır.

Özel yarışma sınavı, **Hazine ve Maliye Bakanlığı** tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yaptırılacak yazılı sınav ve Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılacak sözlü sınavdan oluşur. Özel yarışma sınavında başarılı olanlar, ÖSYM tarafından başarı sırası ve yaptıkları tercihler dikkate alınarak belirlenir ve bunlar idarelerde malî hizmetler uzman yardımcısı kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Bu kadro veya pozisyonlara atananlar en az üç yıl çalışmak ve başarılı olmak şartıyla, açılacak yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılacak yeterlik sınavında başarılı olanlar malî hizmetler uzmanı kadro veya pozisyonlarına atanırlar. Malî hizmetler uzman yardımcılığı döneminde veya yeterlik sınavında başarılı olamayanlar, istihdam şekline göre bulundukları kamu idarelerinde durumlarına uygun kadro veya pozisyonlara atanırlar. Özel yarışma sınavına katılacak adayların belirlenmesi, sınavların yapılması, atama ve yerleştirilmeleri, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları ile çalışma usûl ve esasları **Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.** Malî hizmetler uzmanı kadrolarına **atandıktan sonra en az üç yıl süreyle** atandıkları idarelerde söz konusu kadrolarda 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre görev yapanlar, **kendilerinin isteği ve idarelerinin muvafakati** ile başka bir kamu idaresinin **aynı unvanlı** kadrolarına atanabilirler.



Madde 61- Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları

Muhasebe hizmeti; gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm malî işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir. Bu işlemleri yürütenler muhasebe yetkilisidir. **Memuriyet kadro ve unvanlarının muhasebe yetkilisi niteliğine etkisi yoktur.**

Muhasebe yetkilisi, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumludur. **Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin muhasebe hizmetleri Hazine ve Maliye Bakanlığınca yürütülür.** Muhasebe yetkilileri gerekli bilgi ve raporları düzenli olarak kamu idarelerine verirler.

Muhasebe yetkilileri ödeme aşamasında, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde;

- a) Yetkililerin imzasını,
 - b) Ödemeye ilişkin ilgili mevzuatında sayılan belgelerin tamam olmasını,
 - c) Maddi hata bulunup bulunmadığını,
 - d) Hak sahibinin kimliğine ilişkin bilgileri,
- kontrol etmekle yükümlüdür.



Madde 61- Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları

Muhasebe yetkilileri, ilgili mevzuatında düzenlenmiş belgeler dışında belge arayamaz. Yukarıda sayılan konulara ilişkin hata veya eksiklik bulunması halinde ödeme yapamaz. Belgesi eksik veya hatalı olan ödeme emri belgeleri, düzeltilmek veya tamamlanmak üzere **en geç bir iş günü içinde gerekçeleriyle birlikte harcama yetkilisine yazılı olarak gönderilir.** Hataların düzeltilmesi veya eksikliklerin giderilmesi halinde ödeme işlemi gerçekleştirilir.

Muhasebe yetkilileri işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza eder ve denetime hazır bulundurur.

Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur. Muhasebe yetkililerinin bu Kanuna göre yapacakları kontrollere ilişkin sorumlulukları, **görevleri gereği incelemeleri gereken belgelerle sınırlıdır.** Muhasebe yetkililerinin görev ve yetkilerinin yardımcılara devredilmesine, muhasebe yetkililerinin herhangi bir nedenle görevlerinden ayrılmalarında muhasebe hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin düzenleme yapmaya ve sertifika sınavlarına girmeye hak kazanılması bakımından muhasebe yetkilisi yardımcısı eşiti görevleri belirlemeye **Hazine ve Maliye Bakanlığı** yetkilidir.

Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, vermeye ve göndermeye yetkili olanlar **MUHASEBE YETKİLİSİ MUTEMEDİDİR.** Muhasebe yetkilisi mutemetleri doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumludur. Muhasebe yetkilisi mutemetlerinin görevlendirilmeleri, yetkileri, denetimi, tutacakları defter ve belgeler ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.



Madde 62- Muhasebe yetkilisinin nitelikleri ve atanması

Muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler **ile** aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) En az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmak koşuluyla bu idarelerde muhasebe yetkilisi yardımcısı veya eşiti görevlerde bulunmak.
- c) Muhasebe yetkilisi sertifikası almış olmak.*
- d) Son üç yıl içerisinde olumsuz sicil almamış olmak.*
- e) Aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almamış olmak.*
- f) Görevin gerektirdiği bilgi ve temsil yeteneğine sahip olmak.*

Ancak, belde ve nüfusu **25.000'in altında** olan ilçe belediyeleri ile mahalli idare birliklerinde muhasebe yetkilisi görevini yürütmek üzere atanacakların, yukarıdaki fıkranın (c), (d), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen şartları taşımaları kaydıyla, **en az lise mezunu olmaları ve kamu idarelerinin muhasebe hizmetlerinde en az dört yıl çalışmış olmaları yeterlidir.**

Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe yetkilisi **Hazine ve Maliye Bakanlığınca**, diğer kamu idarelerinde ise **üst yöneticiler** tarafından atanır.

Muhasebe yetkilisi olacak görevliler, **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** görevin niteliği dikkate alınarak meslekî konularda eğitime tâbi tutulur ve bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir.

Muhasebe yetkilisi sertifika programına başvuru şartları, adayların eğitimi, eğitim süresi, sertifika sınavı, sertifika verilmesi, bu işlemlerin genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte yapılması ile muhasebe yetkililerinin çalışma usul ve esasları, **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.



Madde 63- İç denetim

İç denetim, kamu idaresinin çalışmalarına **değer katmak** ve geliştirmek için kaynakların ekonomiklik, etkililik ve verimlilik esaslarına göre yönetilip yönetilmediğini değerlendirmek ve **rehberlik** yapmak amacıyla yapılan **bağımsız**, nesnel güvence sağlama ve **danışmanlık** faaliyetidir. Bu faaliyetler, idarelerin yönetim ve kontrol yapıları ile malî işlemlerinin risk yönetimi, yönetim ve kontrol süreçlerinin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek yönünde sistematik, sürekli ve disiplinli bir yaklaşımla ve genel kabul görmüş standartlara uygun olarak gerçekleştirilir.

İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır. Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, **İç Denetim Koordinasyon Kurulunun UYGUN GÖRÜŞÜ** üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.



Madde 64- İç denetçinin görevleri

Kamu idarelerinin yıllık iç denetim programı **üst yöneticinin önerileri de dikkate alınarak** iç denetçiler tarafından hazırlanır ve **üst yönetici tarafından onaylanır.**

İç denetçi, aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

- a) Nesnel risk analizlerine dayanarak kamu idarelerinin yönetim ve kontrol yapılarını değerlendirmek.
- b) Kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması bakımından incelemeler yapmak ve önerilerde bulunmak.
- c) **Harcama sonrasında** yasal uygunluk denetimi yapmak.
- d) İdarenin harcamalarının, malî işlemlere ilişkin karar ve tasarruflarının, amaç ve politikalara, kalkınma planına, programlara, stratejik planlara ve performans programlarına uygunluğunu denetlemek ve değerlendirmek.
- e) Malî yönetim ve kontrol süreçlerinin sistem denetimini yapmak ve bu konularda önerilerde bulunmak.
- f) Denetim sonuçları çerçevesinde iyileştirmelere yönelik önerilerde bulunmak.
- g) Denetim sırasında veya denetim sonuçlarına göre soruşturma açılmasını gerektirecek bir duruma rastlandığında, **ilgili idarenin en üst amirine bildirmek.**

İç denetçi bu görevlerini, İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen ve uluslararası kabul görmüş kontrol ve denetim standartlarına uygun şekilde yerine getirir.

İç denetçi, görevinde bağımsızdır ve iç denetçiye **asli görevi dışında hiçbir görev verilemez ve yaptırılamaz.**

İç denetçiler, raporlarını doğrudan **üst yöneticiye** sunar. Bu raporlar üst yönetici tarafından değerlendirmek suretiyle gereği için **ilgili birimler ile malî hizmetler birimine verilir.** İç denetim raporları ile bunlar üzerine yapılan işlemler, üst yönetici tarafından **en geç iki ay içinde İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilir.**



Madde 65- İç denetçinin nitelikleri ve atanması

İç denetçi olarak atanacakların, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilenler ile aşağıdaki şartları taşıması gerekir:

- a) İlgili kamu idaresinin özelliği de dikkate alınarak İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenen alanlarda en az dört yıllık yüksek öğrenim görmüş olmak.
- b) Kamu idarelerinde **denetim elemanı olarak en az beş yıl** veya **İç Denetim Koordinasyon Kurulunca** belirlenen alanlarda **en az sekiz yıl** çalışmış olmak.
- c) Mesleğin gerektirdiği bilgi, ehliyet ve temsil yeteneğine sahip olmak.
- d) İç Denetim Koordinasyon Kurulunca gerekli görülen diğer şartları taşımak.

Kamu idarelerine iç denetçi olarak atanacaklar, **İç Denetim Koordinasyon Kurulu** koordinatörlüğünde, iç denetim eğitimine tâbi tutulur. Eğitim programı, iç denetçi adaylarına denetim, bütçe, malî kontrol, kamu ihale mevzuatı, muhasebe, personel mevzuatı, Avrupa Birliği mevzuatı ve mesleki diğer konularda yeterli bilgi verilecek şekilde hazırlanır. Bu eğitimi başarıyla tamamlayanlara sertifika verilir. İç denetçi adayları için uygulanacak eğitim programının süresi, konuları ve eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile diğer hususlar **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

İç denetçiler, **bakanlıklar ve bağlı idarelerde, üst yöneticilerin teklifi üzerine Bakan**, diğer idarelerde **üst yöneticiler** tarafından sertifikalı adaylar arasından atanır ve aynı usûlle görevden alınır. İç denetçilerin kamu idareleri itibarıyla sayıları, çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.



Madde 66- İç Denetim Koordinasyon Kurulu

Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı İç Denetim Koordinasyon Kurulu, **yedi üyeden** oluşur.

Gerekli görülen hallerde İç Denetim Koordinasyon Kurulu, oy hakkı olmamak kaydıyla teknik yardım almak ve danışmak amacıyla uzman kişileri de toplantılara davet edebilir. Kurulun çalışma usul ve esasları ile diğer hususlar İç Denetim Koordinasyon Kurulunun önerisi üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İç Denetim Koordinasyon Kurulunda görevlendirilenlerin asli görevleri devam eder. Başkan ve üyelerine, ayda **dörtten fazla olmamak** üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısıyla çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden toplantı ücreti ödenir.



Madde 67- İç Denetim Koordinasyon Kurulunun görevleri

İç Denetim Koordinasyon Kurulu, kamu idarelerinin iç denetim sistemlerini izlemek, bağımsız ve tarafsız bir organ olarak hizmet vermek üzere aşağıdaki görevleri yürütür:

- a) İç denetime ilişkin denetim ve raporlama standartlarını belirlemek, denetim rehberlerini hazırlamak ve geliştirmek.
- b) Uluslararası uygulamalar ve denetim standartlarıyla uyumlu risk değerlendirme yöntemlerini geliştirmek.
- c) Kamu idarelerinin denetim birimleri ile işbirliğini sağlamak.
- d) Yolsuzluk veya usulsüzlüklerin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin alınması konusunda **önerilerde** bulunmak.
- e) Risk içeren alanlarda iç denetçilere program dışı özel denetim yaptırılması için kamu idarelerine **önerilerde** bulunmak.
- f) İç denetçilerin eğitim programlarını düzenlemek.
- g) İç denetçiler ile üst yöneticiler arasında görüş ayrılığı bulunması halinde anlaşmazlığın giderilmesine **yardımcı olmak.**
- h) İdarelerin iç denetim raporlarını değerlendirerek sonuçlarını konsolide etmek suretiyle **yıllık rapor halinde Hazine ve Maliye Bakanına sunmak** ve kamuoyuna açıklamak.
- i) İşlem hacimleri ve personel sayıları dikkate alınmak suretiyle idareler ile ilçe ve belde belediyeleri için iç denetçi atanıp atanmayacağına **karar vermek.**
- j) İç denetçilerin atanmasına ilişkin diğer usulleri belirlemek.
- k) İç denetçilerin uyacakları etik kuralları belirlemek.
- l) Kalite güvence ve geliştirme programını düzenlemek ve iç denetim birimlerini bu kapsamda değerlendirmek.



ALTINCI KISIM

Dış Denetim



Madde 68- Dış denetim

Sayıştay tarafından yapılacak **harcama sonrası** dış denetimin amacı, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin hesap verme sorumluluğu çerçevesinde, yönetimin malî faaliyet, karar ve işlemlerinin; kanunlara, kurumsal amaç, hedef ve planlara uygunluk yönünden incelenmesi ve sonuçlarının **Türkiye Büyük Millet Meclisine raporlanmasıdır.**

Dış denetim, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları dikkate alınarak;

- Kamu idaresi hesapları ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak, malî tabloların güvenilirliği ve doğruluğuna ilişkin malî denetimi ile kamu idarelerinin gelir, gider ve mallarına ilişkin malî işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygun olup olmadığının tespiti,
- Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesi, faaliyet sonuçlarının ölçülmesi ve performans bakımından değerlendirilmesi,

Suretiyle gerçekleştirilir.

Dış denetim sırasında, kamu idarelerinin iç denetçileri tarafından düzenlenen raporlar, **talep edilmesi halinde** Sayıştay denetçilerinin bilgisine sunulur.

Denetimler sonucunda; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen hususlarda düzenlenen raporlar, idareler itibarıyla konsolide edilir ve **bir örneği ilgili kamu idaresine verilerek üst yönetici tarafından cevaplandırılır. Sayıştay,** denetim raporları ve bunlara verilen cevapları dikkate alarak düzenleyeceği **dış denetim genel değerlendirme raporunu Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar.**

Sayıştay tarafından hesapların hükme bağlanması; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir, gider ve mal hesapları ile bu hesaplarla ilgili işlemlerinin yasal düzenlemelere uygun olup olmadığına karar verilmesidir.

Dış denetim ve hesapların hükme bağlanmasına ilişkin diğer hususlar ilgili kanununda düzenlenir.



Madde 69- Sayıştayın denetlenmesi

Sayıştayın denetlenmesi, her yıl Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türkiye Büyük Millet Meclisi **Başkanlık Divanı tarafından görevlendirilen** ve gerekli mesleki niteliklere sahip **denetim elemanlarından** oluşan bir **komisyon** tarafından, hesaplar ve bunlara ilişkin belgeler esas alınarak yapılır.



YEDİNCİ KISIM

Yaptırımlar ve Yetkili Merciler





Madde 70- Ödenek üstü harcama

Kamu zararı oluşturmamakla birlikte bütçelere, ayrıntılı harcama programlarına, serbest bırakma oranlarına aykırı olarak veya ödenek gönderme belgelerindeki ödenek miktarını aşan harcama talimatı veren **harcama yetkililerine**, her türlü aylık, ödenek, zam ve tazminat **dahil** yapılan **bir aylık net ödemeler** toplamının **İKİ KATI** tutarına **KADAR** para cezası verilir.



Madde 71- Kamu zararı

Kamu zararı; **kamu görevlilerinin** kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

- a) İş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması,
 - b) Mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması,
 - c) Transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması,
 - d) İş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması,
 - e) İdare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması,
 - f) **(Mülga: 22/12/2005-5436/10 md.)**
 - g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,
- esas alınır.



Madde 71- Kamu zararı

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, **zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle** birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında **Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların** bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan **bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına KADAR** para cezası verilir.

Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, **Cumhurbaşkanı** tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.



Madde 72- Yetkisiz tahsil ve ödeme

Kanunların veya Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin öngördüğü şekilde yetkili kılınmamış hiçbir gerçek veya tüzel kişi, kamu adına tahsilat veya ödeme yapamaz.

Yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılması, kamu hizmeti karşılığında veya kamu hizmetleriyle ilişkilendirilerek bağış veya yardım toplanması veya başka adlarla tahsilat veya ödeme yapılması hallerinde; söz konusu tutarlar, yetkisiz tahsilat veya ödeme yapılanlardan alınarak, **ilgisine göre bütçeye gelir kaydedilir** veya **ilgililerine iade edilmek üzere emanet hesaplarına kaydedilir**. Ayrıca, bunlar hakkında ilgili kanunları uyarınca **adli ve idari** yönden gerekli işlemler yapılır.



Madde 73- Para cezaları ve yetkili merciler

Bu Kanunda belirtilen para cezaları, ilgili kamu idaresinin **üst yöneticisi** tarafından verilir. Para cezaları, **karar verilmesini izleyen ay başından başlamak üzere** ve herhangi bir hüküm almaya gerek kalmaksızın; ilgililerine yapılan her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil **bir aylık net ödemelerin dörtte biri oranında** kesilerek tahsil olunur.



Madde 74- Zamanaşımı

Kamu zararının meydana geldiği ve bu Kanunda belirtilen para cezalarının verilmesini gerektiren fiilin işlendiği yılı **izleyen malî yılın başından başlamak üzere** zamanaşımını kesen ve durduran genel hükümler saklı kalmak kaydıyla **onuncu yılın sonuna** kadar tespit ve tahsil edilemeyen **kamu zararları ile para cezaları** zamanaşımına uğrar.



SEKİZİNCİ KISIM

Diğer Hükümler





Madde 75- Malî yönetim ve kontrol sisteminin denetimi

Malî yönetim ve kontrol sisteminin zaafa uğradığı, yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; **Cumhurbaşkanı** kamu idarelerinin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir.



Madde 76- Kamu idarelerinin sorumluluğu

Malî karar ve işlemlere ilişkin her türlü kayıt, bilgi ve belgeler, kamu idareleri tarafından düzenli olarak muhafaza edilir.

Kamu idareleri ve görevlileri; malî yönetim ve kontrol sistemleri ile bütçenin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebeleştirilmesi, raporlanması işlemlerine ait bilgi ve belgeleri **denetimle görevlendirilmiş olanlara** ibraz etmek, görevin sağlıklı yapılmasını sağlayacak önlemleri almak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.



Madde 77- Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler

Sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idare bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile diğer malî işlemleri, bu Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla, ilgili kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Ancak, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerin ayrıntılı harcama programları ile finansman programları bütçeleriyle birlikte hazırlanır, görüşülür ve onaylanır. Ödenekler de bu usul ve esaslara göre kullanılır.

Malî yönetim ve kontrol sisteminin zaafa uğradığı, yolsuzluk veya kamu zararına yönelik emarelerin ortaya çıktığı durumlarda; il özel idareleri için **ilgili vali**, belediyeler için **ilgili belediye başkanının talep etmesi** veya **doğrudan Cumhurbaşkanının onayı üzerine İçişleri Bakanı**, yetkili denetim elemanlarına, ilgili mahallî idarelerin tüm malî yönetim ve kontrol sistemlerini, malî karar ve işlemlerini mevzuata uygunluk yönünden teftiş ettirir. Bu teftişler sonucunda düzenlenecek raporların bir örneği **İç Denetim Koordinasyon Kuruluna**, bir örneği de gerekli işlemlerin yapılması için **ilgili vali veya belediye başkanına** gönderilir.



Madde 78- Kurumlardan alınacak hasılat payı

Kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu şirketlerinin **gayrisafi hasılatının yüzde onbeşine kadar** tutarda bir bedel tahsil edilerek **genel bütçeye** gelir kaydedilir. Bu kapsamda bedel tahsil edilecek kurum ve kuruluşlar ile hasılat payı oranları, ödeme yeri ve zamanı **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenir. Zamanında ödenmeyen hasılat payları, **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenen **oranda** zam uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanuna göre tahsil edilir. Hesaplanan zam, kurum ve kuruluşun bu payları ödeme yetkisi verilmiş görevlilerinden alınır. Ancak, Hazine ve Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Düzenleyici ve denetleyici kurumların üçer aylık dönemler itibarıyla oluşacak gelir fazlaları, **her üç ayda bir izleyen ayın onbeşine kadar** genel bütçeye aktarılır. Bu fıkra hükmü İstanbul Menkul Kıymetler Borsası hakkında da uygulanır. Söz konusu tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar 6183 sayılı Kanuna göre **gecikme zammı da** uygulanmak suretiyle takip ve tahsil edilir.



Madde 79- Kamu alacaklarının silinmesi

Özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 21/7/1953 tarihli ve **6183** sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında izlenen kamu alacakları **dışında kalan;**

- a) Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan,
- b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan,

kamu alacaklarından **merkezî yönetim bütçe kanununda** gösterilen tutarlara kadar olanların kayıtlardan çıkarılmasına **üst yöneticiler** yetkilidir. (a) bendine göre belirlenen tutarı aşan kamu alacaklarından silinmesi öngörülenler merkezî yönetim bütçe kanununda ayrıca gösterilir.



Madde 80- Yetki

Bu Kanun hükümlerinin uygulanmasına ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaya **Hazine ve Maliye Bakanlığı** yetkilidir.



DOKUZUNCU KISIM

Yürürlükten Kaldırılan Hükümler, Geçici Maddeler ve Yürürlük



Madde 81- Yürürlükten kaldırılan hükümler

Bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler saklı kalmak kaydıyla;

- a) 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ile ek ve değişiklikleri,
 - b) 832 sayılı Sayıştay Kanununun 30, 32, 33, 36, 37 nci maddeleri ile diğer maddelerinin bu Kanuna aykırı hükümleri,
 - c) Bu Kanun kapsamındaki kamu idarelerine ilişkin olarak, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 98 - 106 ncı maddeleri hariç olmak üzere, diğer kanunlarla 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve 832 sayılı Sayıştay Kanununa tâbi olunmadığına dair istisna veya muafiyet getiren hükümleri,
 - d) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,
 - e) 26.11.1999 tarihli ve 4481 sayılı Kanunun 15 inci maddesi,
 - f) Diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri,
- yürürlükten kaldırılmıştır.



Ek Madde 1

Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştayın muhasebe hizmetleri **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı**, Cumhurbaşkanlığı muhasebe hizmetleri ise **Cumhurbaşkanlığı** tarafından görevlendirilen muhasebe yetkilileri tarafından yerine getirilir.



Ek Madde 2- Müşterek fon hesabı

Çeşitli mevzuatla kurulmuş fonların her türlü geliri **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Hazine ve Maliye Bakanlığı adına açılan** müşterek fon hesabına yatırılır. Bu hesaba yatırılan gelirlerden ilgili mevzuatında öngörülen fonlar arası pay ve kesintiler **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası** tarafından yapılır.

Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonunun gelirleri, yapılan kesintilerden sonra kalan tutarlar üzerinden genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir. Bu Fon, hizmetlerini bütçenin (A) işaretli cetveline konulan ödeneklerle yerine getirir. Ancak, bu Fon gelirlerinden kredi ana para geri dönüşleri, kredi faizleri, borçlanma ve satış hasılatı, genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilmeksizin doğrudan müşterek fon hesabından ilgili Fonun gider hesabına aktarılır.

Kapsam dışında bırakılan fonların gelirleri ve harcamaları bütçe ile ilişkilendirilmez. Ancak, bunların müşterek fon hesabında toplanan gelirlerinden **Cumhurbaşkanı** tarafından belirlenecek oran ve tutarlarda kesinti yapılarak genel bütçeye gelir kaydedilebilir.

Fonlar, hizmet ve harcamalarını kendi mevzuatında yer alan esas ve usûllere göre yürütürler. **Fon gelirlerinin tahsili, takibi, gelir kaydı, muhasebeleştirilmesi ve denetimine ilişkin süre, esas ve usûller Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından tespit edilir.**

Kanun ve kanun hükmünde kararname ile kurulanlar hariç olmak üzere, hizmet alanı kalmayan fonlar **Cumhurbaşkanı** tarafından tasfiye edilebilir. Bunların tasfiyesine ilişkin her türlü düzenlemeyi yapmaya **Hazine ve Maliye Bakanı** yetkilidir. Cumhurbaşkanı tarafından fonların gider hesapları üzerinden aktarma yapılabilir. Aktarılan tutar, kendisine aktarma yapılan fonun gelir hesabı üzerinden müşterek fon hesabına, buradan da tamamı gider hesabına aktarılır.

Bütçe kapsamı dışındaki fonlardan kendi mevzuatına göre yapılan kesinti ile fonlar arası aktarmalardan sonra kalan tutar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından ilgili fonun gider hesabına aktarılır.



Ek Madde 3- FATİH Projesi kapsamında mal ve hizmet alımları ile yapım işleri

Eğitimde Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığınca yapılacak yazılım, donanım, dijital içerik alımı, internet erişim hizmetleri sağlanması, ağ altyapısı, AR-GE merkezi, veri merkezi kurulumu ve bunlara ilişkin her türlü bakım, onarım ve işletme işlerinde üst yöneticinin onayıyla 15 yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişilebilir.



Ek Madde 4

Bu Kanun kapsamında yer alan tüm iş ve işlemler elektronik ortamda gerçekleştirilebilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili olarak **Hazine ve Maliye Bakanlığı;**

- a) Defter, kayıt, belge ve benzeri içeriklerin elektronik ortamda oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafaza ve ibrazına ilişkin usul ve esasları belirlemeye,
 - b) Elektronik ortamda gerçekleştirilen işlemlerin kaynağı, bütünlüğü, gizliliği ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik sertifika altyapısı oluşturmaya veya mevcut olan altyapıları kullanmaya,
 - c) İlgili bilişim sistemlerine yönelik her türlü birlikte işlerlik standartlarına ilişkin usul ve esasları belirlemeye,
- yetkilidir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, bu madde kapsamında yapacağı belirlemelerde **Sayıştayın uygun görüşünü** alır.



Ek Madde 5

Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle kurulan idarelerin bu Kanuna ekli cetvellerden hangisinde yer alacağı ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilir.



Ek Madde 6

Kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yeniden teşkilatlanması çerçevesinde yapılan ödenek aktarma işlemleri, personel giderleri tertiplerinden diğer tertiplere yapılan aktarmalar hariç olmak üzere, bu Kanunun 21 inci maddesi ve yılı merkezi yönetim bütçe kanununda düzenlenen ödenek aktarmalarına ilişkin sınırlamalara tabi değildir.

Kamu idarelerinin yeniden teşkilatlanmasının gerektirdiği bütçe işlemlerini yapmaya, bütçenin uygulaması ile kesin hesapların hazırlanmasına ilişkin olarak gerekli her türlü düzenlemeyi yapmaya Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Kamu idarelerinin yeniden teşkilatlanmasına ilişkin süreç tamamlanıncaya kadar yapılması gereken zorunlu harcamalar kapatılan idare veya ilgili idare bütçesinden gerçekleştirilir.

Kapatılan harcama birimi ve idareler için faaliyet raporu düzenlenmez. Bu birim ve idarelerin yılı faaliyet sonuçları görev, yetki ve sorumluluklarının devredildiği idarelerin faaliyet raporlarında gösterilir.



Ek Madde 7- Mücbir sebep

Deprem, yangın, sel gibi doğal afetler ile salgın hastalık veya Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemlerinin herhangi bir nedenle çalışmaması gibi mücbir sebep hallerinde; veri, bilgi ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazına ilişkin yöntemler **Hazine ve Maliye Bakanlığınca** belirlenir.

Mücbir sebep hallerinde, Hazine ve Maliye Bakanlığı bilişim sistemleri üzerinden yürütülen işlemlerde yaşanabilecek gecikme nedeniyle ilgililere, gecikme faizi, gecikme zammı ve ceza gibi yaptırımlar **uygulanmaz.**



Ek Madde 8

Mevzuatta orta vadeli mali plana yapılan atıflar orta vadeli programa yapılmış sayılır.



Ek Madde 9

Kamu kurum ve kuruluşlarının harcama ve uygulamalarının tasarruf tedbirlerine uygunluğunun **idarelerince ve/veya Hazine ve Maliye Bakanlığınca** izlenmesi ve denetlenmesi sonucunda, alınan tedbirlere aykırı iş ve işlemleri tespit edilenler hakkında **tabi oldukları mevzuat uyarınca disiplin hükümleri uygulanır ve sonuçları idarelerince Cumhurbaşkanlığına bildirilir.**



Madde 82- Yürürlük

Madde 82- Bu Kanunun;

- a) 30, 66, 67 ve 80 inci maddeleri ile geçici 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 12, 13, 14 ve 82 ile 83 üncü maddeleri yayımı,
 - b) 81 inci maddesinin (e) bendi ile geçici 6 ncı maddesi 1.1.2004,
 - c) Diğer hükümleri 1.1.2005,
- Tarihinde yürürlüğe girer.



Madde 83- Yürütme

Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.



TEŞEKKÜRLER

Gökhan MANAP

Hazine ve Maliye Uzmanı

gmanap@muhasibat.gov.tr

01.10.2025

